

Beleidsplan Openbare Speelruimte

Spelen, Bewegen en Ontmoeten in Midden-Drenthe

2023-2031

Colofon

Titel
Opdrachtgever
Tekst & onderzoek

Beleidsplan Openbare Speelruimte 2023-2031
gemeente Midden-Drenthe
Arie Stobbe, Milenka Jacobs & Willem de Bruijne
Speelplan BV
Transistorstraat 53b 1322 CK Almere
036 5236127
www.speelplan.nl

In samenwerking met

Gemeente Midden-Drenthe (Sharré Bakker, René Klein & Henk Suurd)
Speeltuinoeverleg (Aaltinus Horsting, Martin Kuiper, Albert Oosting,
Henk Sprik & Anita Talens)

Datum

Januari 2023

INHOUD

Beleidsplan Openbare Speelruimte

1. Inleiding	3
2. Huidige situatie en ontwikkelingen	6
3. Beleidsambities	12
4. Kaders voor uitvoering	16

Bijlagen

B1 - Belang van goede speelruimte	21
B2 - Het speelbuurtmodel	23
B3 - Participatietrajecten	25

Apart document

Onderzoeksrapportage speelruimte Midden-Drenthe

1

INLEIDING

Buitenspelen en bewegen is niet alleen leuk, maar ook gezond en belangrijk voor de motorische, creatieve en emotionele ontwikkeling. Tijdens het buitenspelen leer je om samen te spelen, uitdagingen aan te gaan, grenzen te verleggen en fantasie vorm te geven. Niet alleen kinderen, maar ook jongeren, volwassenen en ouderen zouden daarom veel vaker buiten moeten spelen en bewegen. Aangezien spelen en bewegen zo belangrijk is, heeft de gemeente Midden-Drenthe een speelbeleidsplan. Hierin worden de ambities voor de speelruimte en werkwijze vastgelegd, gekoppeld aan een plan voor uitvoering van deze ambities.

1.1 Aanleiding

Dit is het nieuwe beleidsplan voor de openbare speelruimte van de gemeente Midden-Drenthe voor de periode 2023-2031. De vorige speelruimtenota dateert uit 2011 en is toe aan actualisatie. Om de openbare speelruimte goed aan te laten sluiten bij alle inwoners, is het van belang dat het speel- en beweegaanbod mee blijft ontwikkelen met haar gebruikers. Na ruim 10 jaar is er daarom behoefte aan een nieuw, integraal speelbeleid waarin het begrip en functie van 'de speeltuin' verder wordt uitgebreid. Alle leeftijdsgroepen worden hierbij betrokken.

Goed ingerichte buurten zorgen ervoor dat kinderen eerder zelfstandig op pad mogen. Het is daarom belangrijk dat we niet alleen denken aan speelplekken, maar aan de buitenruimte als geheel. Kinderen spelen niet alleen op de vele speelplekken, maar ook op de stoep, op straat, in de tuin, in het park of een andere groene ruimte.

De speelruimte vervult ook een belangrijke ontmoetingsfunctie. Voldoende, aantrekkelijke en groene speelruimtes zijn goed voor de positieve beleving en leefbaarheid van een dorp. (Groot)ouders van jonge kinderen, jeugd en mensen met een beperking; iedereen moet op zijn manier plezier kunnen beleven van een goede openbare speel- en beweegruimte. Een beweegvriendelijke openbare ruimte stimuleert jeugd en volwassenen om meer naar buiten te gaan en elkaar te ontmoeten, wat goed is voor het individuele welzijn en de vitaliteit van de bewoners van de gemeente Midden-Drenthe.

1.2 Evaluatie beleidsplan 2011-2020

In 2011 is het vorige beleidsplan voor de speelvoorzieningen in Midden-Drenthe vastgesteld. De volgende conclusies kunnen getrokken worden uit de uitwerking van dit beleid:

- De gemeente heeft geleidelijk toegewerkt naar de ambitie om voldoende en veilige speelruimte te faciliteren voor kinderen tot 14 jaar. De afgelopen tien jaar is het aantal locaties gegroeid van 125 tot 139. De speelplekken zijn hierdoor beter bereikbaar geworden voor de kinderen in de buurt. In nieuwbouwplannen wordt steeds meer rekening gehouden met speelvoorzieningen (Nagtegaal en Hooimaveld).
- De uitvoering van het beleid ligt in handen van Team Spelen van de gemeente. Dit zorgt voor veilige en goed onderhouden toestellen. De gemeente doet het grote onderhoud en faciliteert. De buurt doet het kleine onderhoud en houdt toezicht. De onderlinge afspraken zijn duidelijk en werken goed. Op basis van de informatie van bewoners wordt er snel gereageerd op onveilige situaties.
- Een thema was de spreiding van speeltuinen en -toestellen. Het dorp Smilde had bijvoorbeeld te weinig speelplekken. Inmiddels zijn er diverse plekken bijgekomen. Daarnaast was het toestelaanbod voor de jongere kinderen groter dan voor de oudere kinderen. Hoewel op dit gebied zeker vorderingen zijn gemaakt, blijft een

uitdagend en gevarieerd aanbod van speelvoorzieningen een belangrijk aandachtspunt.

- De unieke samenwerking aan de speelruimte heeft mooie projecten opgeleverd. Veel mooie plannen van bewoners zijn uitgevoerd. Soms zorgden de bewoners voor een deel van het budget.
- In het beleidsplan is aandacht gevraagd voor verschillende soorten plekken, zoals sportplekken, natuurlijke speelplekken en 3-generatieplekken. Zo zijn er bijzondere plekken gekomen, zoals de beweegtuint in Nieuw-Balinge, het waterspel op de BrinkBaru in Bovensmilde en de speelvoorziening in Orvelte.
- Met de scholen zijn nieuwe afspraken gemaakt over de openbaar toegankelijkheid van de schoolpleinen. Daarnaast zijn alle scholen nu voorzien van beweegcourts.
- Om aandacht te geven aan het buitenspelen als activiteit en de speeltuinen in de gemeente, faciliteert het Speeltoeroverleg sinds 2015 de organisatie van de gemeentelijke Buitenspeeldag. Alle speeltuinen kunnen meedoen om gratis en ongeorganiseerd spelen in de eigen buurt onder de aandacht te brengen.

1.3 Doel

Dit beleidsplan geeft de visie en strategie weer van gemeente Midden-Drenthe voor de periode 2021 – 2031. In dit plan worden handvatten gegeven voor de aanpak van de kansen en knelpunten met betrekking tot de openbare speelruimte. Het stimuleren van buitenspelen, bewegen, ontmoeten staat hierbij voorop. Verder worden praktische handvatten uitgewerkt voor de uitvoering binnen de financiële mogelijkheden van de gemeente.

Deze notitie sluit aan op de documenten van de gerelateerde gemeentelijke beleidsterreinen en de vastgestelde dorpsvisies. Waar mogelijk zijn koppelingen gemaakt tussen de verschillende plannen. Deze beleidsnota sluit aan op de onderstaande gemeentelijke beleidsdocumenten:

- **Beleidsnota bewegen en leefstijl (2019-2023):** Lokaal sportakkoord over gezondheid en het stimuleren van sport en bewegen door in te zetten op preventie.
- **Jeugdnota Zorgeloos (op)groeien in Midden-Drenthe:** Nota die ernaar streeft dat onze jeugd zo gezond, normaal en gelukkig mogelijk op kan groeien.
- **Groenbeleidsplan (2016-2025):** In dit plan worden de hoofdlijnen aangegeven hoe er met openbaargroen binnen de bebouwde kom wordt omgegaan.
- **Vrijwilligersbeleid 'Sterk in vrijwilligerswerk' (2020-2024):** Aan de hand van deze nota wil de gemeente werken aan verbinding, waardering en behoud van vrijwilligers. Het steunpunt Vrijwilligerswerk helpt in de uitvoering hiervan.
- **Visie op Dienstverlening (2022-2030):** Plan dat als startpunt dient om te werken aan goede dienstverlening aan inwoners, ondernemers en maatschappelijke instanties van Midden-Drenthe.
- **Bestuursakkoord (2022-2026):** Afspraken die voortkomen uit het raadsprogramma van het huidige College en de gemeenteraad. Het akkoord heeft het doel om verbindingen in Midden-Drenthe sterker te maken en gaat in op onderwerpen als wonen, duurzaamheid, dienstverlening en bestuursstijlen.
- **Omgevingsvisie (2021-2035):** De langetermijnvisie voor de fysieke leefomgeving van Midden-Drenthe met als kernthema's landschap, leefbaarheid, gezondheid en duurzaamheid.
- **Dorpenbeleid (2020-2026):** Visiedocumenten waarin het toekomstbeeld voor de verschillende dorpen in Midden-Drenthe zijn vastgelegd.

1.4 Plan van aanpak

De informatie voor het speelruimteplan is in eerste instantie verzameld tijdens een rondgang door alle gemeentekernen. Het doel van deze ‘speelruimtescan’ was het in kaart brengen van de huidige bespeelbaarheid en kwaliteit van de speelplekken in de openbare ruimte. De resultaten en bevindingen van het veldonderzoek zijn per plek terug te vinden in het onderzoeksrapport, zie aanvullend document en de samenvatting in paragraaf 2.2.

Vervolgens heeft Speelplan via de onderstaande trajecten een beter beeld verkregen van de inrichting van de formele speelplekken en heeft Speelplan in dit speelruimteplan advies kunnen geven over de verbetermogelijkheden voor de speelruimte:

Onderzoek

- **Kinderwandelingen:** Vier wandelingen met kinderen van meerdere basisscholen langs de speelplekken die in de buurt van de school liggen. Tijdens deze informele wandeling hebben de kinderen zelf verteld en laten zie hoe ze in hun eigen buurt spelen en wat verbetermogelijkheden zijn.
- **Jongerenoverleg:** Twee overleggen in plaatselijke jeugdcentra, waarbij jongeren (12-18 jaar) hun mening hebben gegeven over spelen, bewegen en ontmoeten in Midden-Drenthe.
- **Enquête speeltuinvrijwilligers:** Een digitale enquête voor de leden van de belangenvereniging het Speeltuinoverleg. Deze enquête is ingevuld door 41 vrijwilligers en ging in op de kansen en knelpunten in Midden-Drenthe, maar ook over de rol van de vrijwilligers in de buurt.

Overleg

- **Bestuur Speeltuinoverleg:** Het Speeltuinoverleg is een belangenvereniging van alle vrijwilligers die een speeltuin beheren in de gemeente Midden-Drenthe. Het bestuur is de gesprekspartner van de gemeente en zet zich in om speelvoorzieningen in stand te houden, te vernieuwen en versterken.
- **Team Gezond in Midden-Drenthe:** Het team bestaat uit 6 beweeg- en leefstijladviseurs en is, voortvloeiend uit het Sportakkoord, sinds 2019 actief. Samen met de inwoners zetten ze zich in voor een gezond en vitaal Midden-Drenthe.
- **VN Panel Midden-Drenthe:** Het VN panel bestaat uit inwoners die weten wat het betekent om te leven met een beperking. Door gevraagd en ongevraagd advies te geven, helpt het panel de gemeente om de samenleving zo toegankelijk mogelijk te maken.

1.5 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 werpt een blik op de huidige situatie op gebied van spelen en bewegen in de openbare ruimte van Midden-Drenthe. Hoofdstuk 3 gaat in op de geactualiseerde ambities die een rol gaan spelen bij de openbare speelplekken. Vervolgens worden in hoofdstuk 4 de hierbij behorende uitvoeringskaders behandeld. Tot slot wordt in de bijlagen aanvullende informatie verschaft over het belang van goede speelruimte (B1), het speelbuurtmodel (B2) en de resultaten van het voorbereidende participatietraject (B3).

2

HUIDIGE SITUATIE EN ONTWIKKELINGEN

Gemeente Midden-Drenthe zet zich dagelijks in om ervoor te zorgen dat er goed en veilig buiten gespeeld kan worden. Wat gaat er al goed, waar liggen de uitdagingen en wat zijn nieuwe trends op gebied van spelen en bewegen? Dit hoofdstuk werpt een blik op de huidige situatie op gebied van spelen in gemeente Midden-Drenthe.

2.1 Hoe is de speel- en beweegruimte georganiseerd?

2.1.1 Werkwijze in vogelvlucht

De gemeente Midden-Drenthe heeft een unieke werkwijze. De gemeente heeft namelijk 23 jaar geleden gekozen om het speeltuinwerk in buurten samen met de bewoners te doen. Speeltuinen spelen een rol in de betrokkenheid van bewoners met elkaar en hun leefomgeving. Veel speelvoorzieningen staan er dankzij de inzet van bewoners, die zich daarom baas in eigen speeltuin voelen. Bijna elke openbare plek met speeltoestellen heeft een contactpersoon, de speeltuinvrijwilliger, als aanspreekpunt voor de buurt en de gemeente.

De gemeente zorgt voor groot onderhoud en de jaarlijkse inspectie. De speeltuinvrijwilligers zorgen voor het dagelijks toezicht, voor klein onderhoud en dienen reparatieverzoeken in naar de gemeente.

De speelvoorzieningen op de schoolpleinen bij de basisscholen worden ook onderhouden door de gemeente. Met de stichtingsbesturen CKC en Kits Primair zijn onderlinge afspraken gemaakt. Net als bij de speelvoorzieningen in de buurt zorgt de school voor het dagelijkse toezicht en klein onderhoud.

Bij de speelvoorzieningen is de primaire doelgroep kinderen van 0 tot 13 jaar. Voor kinderen die ouder worden verschuift de behoefte meer naar het samen sporten en bewegen. Zo zijn speelvelden ontstaan met uitsluitend sportelementen. Deze plekken vallen ook onder het speeltuinwerk.

Speciale beweegplekken

De gemeente heeft ook een aantal speciale beweegplekken, zoals de skatebanen in Beilen en Westerbork, de fietscrossbaan in Smilde, de trimbaan in Westerbork en meerdere jeu de boules banen. Deze voorzieningen zijn vanuit bewonersinitiatieven ontstaan, maar vallen niet onder het huidige speelbeleid. Dit betekent dat er geen borging is voor de vervanging en onderhoud op deze speciale beweegplekken.

2.1.2 Organisatie

De onderstaande organisaties zijn betrokken bij de uitvoering van het huidige speelbeleid:

- **Gemeente:** Het gemeentelijke Team Spelen bestaat uit 3 personen. Een beleidsmedewerker coördineert alle werkzaamheden rond de openbare speelruimte en is budgethouder. Overeenkomsten, beleid en nieuwe projecten behoren tot de taken van deze medewerker. Een buitendienstmedewerker zorgt voor de inspecties, uitvoering van aanleg en onderhoud en begeleiding werken van derden. Daarnaast wordt het team ondersteunt door een administratief medewerker die de administratie rond overeenkomsten actueel houdt en de inspectiemails elke 2 maanden naar de contactpersonen stuurt.

- **Buurtten:** De bewoners in de buurten zijn georganiseerd in buurtverenigingen, speeltuinverenigingen, stichtingen of dorpsbelangenverenigingen. Het is ook mogelijk dat een groepje bewoners of een zelfstandige bewoner de buurt vertegenwoordigt. Elke speeltuinorganisatie benoemt een contactpersoon. Het is mogelijk dat een organisatie meerdere speeltuinen beheert. De buurt kan een beroep doen op de jongeren- en opbouwwerkers van Welzijnswerk Midden-Drenthe bij nieuwe initiatieven.
- **Speeltuinoverleg:** In 1999 is de vereniging Speeltuinoverleg Midden-Drenthe opgericht. Zij behartigt de algemene belangen van de vrijwilligers die één of meerdere speeltuinen beheren. Alle organisaties uit de buurten en de stichtingsbesturen van de scholen zijn lid. Het Speeltuinoverleg is de gesprekspartner van de gemeente over strategische zaken. 2 keer per jaar is er een overleg met de wethouder en Team Spelen. Daarnaast beheert ze een uitgebreide website (www.speeltuinoverlegmiddendrenthe.nl), wat naast de periodieke nieuwsbrieven een belangrijk communicatiemiddel is.

Binnen de organisaties zijn de onderstaande afspraken gemaakt:

- **Onderlinge afspraken:** De gemeente faciliteert het beleid rond de openbare speelruimte, dus zorgt voor goede begeleiding, financiën en overlegstructuren. Tussen het Speeltuinoverleg en de gemeente zijn de afspraken vastgelegd in een convenant. Met de twee stichtingsbesturen van de scholen is een overeenkomst opgesteld waar alle basisscholen onderdeel van zijn. Voor elke buurtspeeltuin is een overeenkomst tussen de organisatie van de speeltuinvrijwilligers en de gemeente.
- **Taakverdeling:** Alle zaken die te maken hebben met veiligheid en aansprakelijkheid zijn de verantwoordelijkheid van de gemeente. De gemeente heeft een aansprakelijkheids- en vrijwilligersverzekering. De gemeente zorgt daarnaast voor de verplichte jaarlijkse veiligheidsinspecties en voert groot onderhoud uit. De bewoners en scholen zorgen voor het dagelijkse toezicht, het opruimen van zwerfvuil, het legen van afvalbakken en elke 2 maanden een visuele inspectie. Daarnaast doen ze klein onderhoud zoals het schoonmaken (eventueel verven) van toestellen, schoonhouden van valondergronden en (naar behoefte) bijmaaien van gras rond de toestellen. Tenslotte melden ze bijzonderheden als vandalisme en ongevallen.

2.1.3 Budget

De gemeente heeft een structureel budget voor onderhoud en vervanging van speelvoorzieningen. Dit budget wordt deels gebruikt voor het vervangen van toestellen in buurten en bij scholen. Daarnaast zijn de gelden nodig voor herinrichting van bestaande speelvoorzieningen en het inrichten van nieuwe speelvoorzieningen.

Organisaties in de buurten krijgen een jaarlijkse financiële bijdrage van de gemeente voor hun werkzaamheden. Dit bestaat uit een basisvergoeding voor het dekken van de bankkosten en de lidmaatschapskosten van het Speeltuinoverleg. Daarnaast ontvangt de organisatie een vaste vergoeding voor elk toestel om de onderhoudskosten te dekken. Het Speeltuinoverleg ontvangt een jaarlijkse financiële bijdrage voor de organisatiekosten.

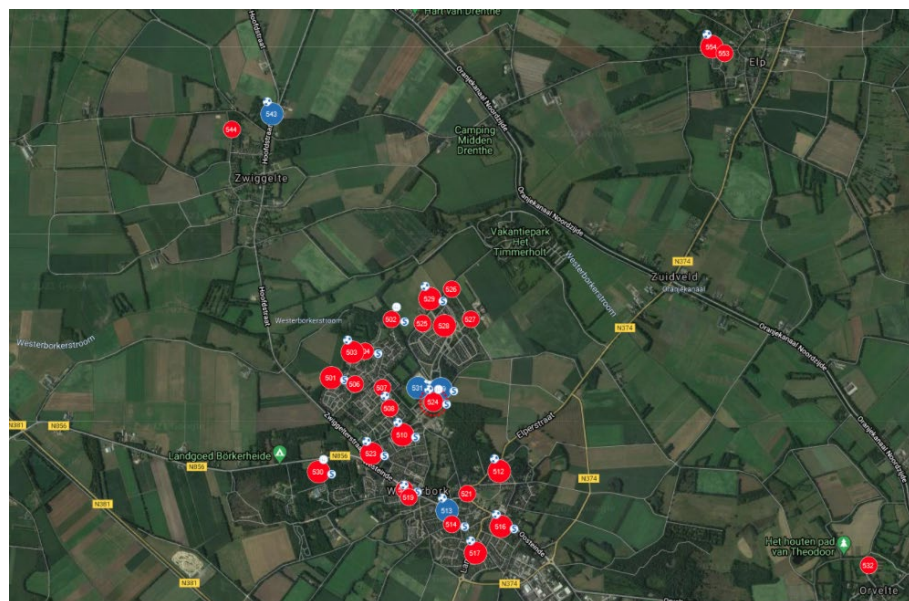
Bij het uitvoeren van vernieuwingsprojecten is het mogelijk dat er onvoldoende financiële middelen zijn om alle wensen uit te kunnen voeren. Soms kan een beroep worden gedaan op andere gemeentelijke gelden wanneer dit specifieke doelgroepen of bijzondere initiatieven betreft.

Organisaties in de buurten en scholen kunnen zelf ook voor een deel van het budget zorgen door gebruik te maken van fondsenwerving.

2.1.4 Fysiek

De gemeente Midden-Drenthe telt 138 locaties met speel- en beweegtoestellen. De speel- en beweegplekken zijn verdeeld over 17 gemeentekernen. De speelplekken zijn onderverdeeld in de volgende categorieën:

- **64 Blokspeelplekken:** Bijna de helft van de speelplekken is geclassificeerd als blokspeelplek. Dit is een basisvoorziening voor de directe omgeving en is vooral ingericht voor de doelgroep 0 tot en met 8 jaar. De blokspeelplekken zijn belangrijk voor de kinderen die nog niet zelfstandig naar de grotere plekken in de buurt kunnen komen. Blokspeelplekken variëren in grootte en aantal toestellen.
- **45 Buurtspeelplekken:** Buurtspeelplekken zijn vaak centraal gelegen, ruimere voorzieningen, waar de gehele buurt samen kan komen om te spelen, bewegen en ontmoeten. Buurtspeelplekken zijn van belang voor alle leeftijden, maar in het bijzonder voor kinderen die de blokspeelplekken ontgroeid zijn.
- **10 Beweegplekken:** 10 locaties zijn ingericht om te bewegen. Deze zijn ingericht met uitsluitend formele beweegelementen, zoals een basketbalpaal, een voetbaldoel of een tafeltennistafel.
- **6 Speciale beweegplekken:** De gemeente heeft ook een aantal speciale beweegplekken: de skatebaan in Beilen-West, de beweegplek aan de Drostenstraat in Hoogersmilde, de fietscrossbaan in Smilde, de trimbaan aan de Homaat in Westerbork, de skatebaan aan Perkenslag in Westerbork en de beweegtuin aan de Lijsterstraat in Nieuw-Balinge (januari 2023).
- **14 Schoolpleinen:** Bij de scholen is altijd buitenspeelruimte aanwezig, deze schoolpleinen zijn openbaar toegankelijk na schooltijd. Een aantal scholen zijn geclusterd in een MFA, waardoor er één formeel schoolplein is. Ook is in een paar dorpen een school gecombineerd met een dorpshuis in een MFA. In dat geval heeft het schoolplein ook de functie van buurtspeelplek.

Figuur 1. De verdeling van de speel- (rood) en beweegvoorzieningen (blauw) over de gemeentekernen Westerbork, Zwiggelte, Elp en Orvelte.

2.2 Bevindingen speel- en beweegscan

Om meer zicht te krijgen op de kwaliteit van de openbare speel- en beweegruimte, is bureau Speelplan gevraagd onderzoek te doen naar het huidige aanbod van de voorzieningen. Uit de speel- en beweegscan (rondgang: oktober 2021) is geconcludeerd dat er over het algemeen redelijk goed gespeeld en bewogen kan worden in Midden-Drenthe, maar dat er ook op meerdere gebieden verbeterpunten zijn. De volledige resultaten van het onderzoek zijn uitgewerkt in het onderzoeksrapport (apart document). Hieronder de belangrijkste bevindingen:

- **Ruimtelijke verdeling:** De ruimtelijke verdeling van de speelplekken over de kernen is over het algemeen goed. Slechts een enkele buurt mist een speelplek op loopafstand. In een aantal kernen (Beilen, Westerbork, Bovensmilde) liggen een aantal kleinere speelplekken zelfs op steenworp afstand van elkaar, hoewel deze elkaar qua inrichting niet direct aanvullen.
- **Traditioneel en soms verouderd toestelaanbod:** Het toestelaanbod is op veel speelplekken traditioneel en op een aantal locaties onaantrekkelijk verweerd.
- **Meer speeluitdaging voor 9+:** Het toestelaanbod op de meeste buurtspeelplekken is met name gericht op de jongste kinderen (tot ca. 8 jaar). Voor oudere kinderen zijn er weinig uitdagende speelmogelijkheden. Het is aanbevolen om meer in te zetten op uitdaging en diversiteit voor de doelgroep 9-14 jaar en plekken in het groen om in te spelen.
- **Passend beweegaanbod, meer diversiteit mogelijk:** Naast verschillende voetbal- en basketbalplekken, wordt voornamelijk skaten en volleybal aangeboden. Op gebied van diversiteit is voor de jeugd (12+) en volwassenen nog winst te behalen.
- **Schoolpleinen:** De meeste schoolpleinen hebben een gevarieerd aanbod met verschillende speelvormen. In een aantal gevallen is het schoolplein een aanvulling op de speelvormen in de omgeving.
- **Inclusiviteit:** Veel speelplekken hebben verbetermogelijkheden omtrent toegankelijkheid en inclusiviteit.
- **Natuurlijk spelen:** De speelplekken zijn groen, maar bieden niet altijd genoeg mogelijkheden om te ravotten, te verstoppertje of om op ontdekking te gaan. Het speelaanbod kan gevarieerder en uitdagender worden door meer natuurlijke speelmogelijkheden te bieden.
- **Vrije speelruimte:** Vanwege de grote hoeveelheid natuur, grasvelden, hofjes en autoluwe straten is er vrijwel overal wel genoeg vrije speelruimte waar veilig gespeeld kan worden. In de gemeentekernen zelf zijn veel groenstroken en omringende bossen.

2.3 Ontwikkelingen en trends

Ten opzichte van het speelbeleidsplan van 2011 zijn er meerdere relevante ontwikkelingen met betrekking tot de speelruimte in Midden-Drenthe. Hieronder een uitwerking van de belangrijkste trends en ontwikkelingen en de koppeling met de openbare speelruimte van Midden-Drenthe.

2.3.1 Klimaatbestendigheid en duurzaamheid

Midden-Drenthe hecht veel waarde aan de leefbaarheid in de verschillende kernen van de gemeente. Zo wil de gemeente diverse bermen en grasvelden omvormen naar bloemrijk gras. Verder kunnen bewoners via de subsidieregeling 'Klimaat Actief!' ondersteuning krijgen om hun eigen omgeving meer klimaatbestendig in te richten.

De klimaatbestendigheid van de meeste speelplekken is goed. De speelplekken kenmerken zich door de groene inrichting met een natuurlijke ondergrond. Door natuurlijke ondergronden (gras, zand) blijven te gebruiken en meer beschutting te creëren, blijft niet alleen de klimaatbestendigheid van de speelplekken in orde, maar vermindert ook de hittestress in de zomer. Groen fungeert bovendien als buffer tegen luchtverontreiniging. Op groene speelplekken kan het spelen gestimuleerd worden door middel van groene speelaanleidingen en speelmogelijkheden op en rondom het water.

2.3.2 Het Samenspeelakkoord en de inclusieve speelruimte

Eind 2019 is het SamenSpeelAkkoord getekend door onder andere de branchevereniging Spelen en Bewegen en het ministerie van VWS. Hierin wordt gepleit voor betere toegankelijkheid en meer inclusiviteit op speelplekken ter bevordering van samenspel voor kinderen met en zonder een beperking. In de inspiratiebundel “Aan de slag met samenspelen” (VNG: 2019) wordt gebruik gemaakt van de 100-70-50-richtlijn:

- Een kind of inwoners met een beperking moet zich 100% welkom voelen.
- 70% van de speelplek moet voor iedereen toegankelijk zijn (paden, ondergronden)
- 50% van de speelaanleidingen moet bespeelbaar zijn voor ieder kind.

De openbare speel- en beweegruimte van Midden-Drenthe scoort momenteel niet goed op gebied van toegankelijkheid. Dit is grotendeels te wijten aan de groene inrichting (een voordeel voor klimaatbestendigheid en leefbaarheid). Bij veel speelplekken zijn toestellen niet goed te bereiken, aangezien deze diep in het gras staan. Het maaibeleid is om het gras tot B-niveau te laten groeien, waardoor het moeilijk is om met een rolstoel of rollator door de speelplek te bewegen. Daarnaast zijn meerdere sportkooien geheel ontoegankelijk vanwege hekwerk. Een aantal centrale speelplekken zijn wel al gericht op toegankelijkheid en samenspelen. Speeltuinen ‘de Kleine Molen’ in Smilde is hier een mooi voorbeeld van (433).

Qua toestelaanbod zijn er meerdere speeltoestellen te vinden die goed te bespelen zijn voor inwoners met een fysieke beperking, zoals mandschommels en spinners (Supernova). Wel kan het aanbod aan inclusieve speelmogelijkheden verder verbreed worden, bijvoorbeeld met een brede taludglijbaan, zand- en waterspel of interactieve toestellen.

2.3.3 Een beweegvriendelijke leefomgeving

De laatste jaren heerst een landelijke trend waarin steeds individualistischer wordt bewogen. Een openbare ruimte die uitnodigt om te bewegen sluit aan op deze trend. De openbare ruimte wordt tegenwoordig ook voor een grote verscheidenheid aan beweegvormen gebruikt. Veelzijdig bewegen verbetert de motorische basisvaardigheden van iedereen, ongeacht leeftijd, geslacht of achtergrond. Naast verminderde kans op hart- en vaatziekten en andere chronische ziekten zorgt een goede motorische basis op latere leeftijd voor meer sportdeelname en plezier bij sporten. Hierdoor wordt steeds meer nadruk gelegd op ‘Athletic Skills Model’. Dit wetenschappelijk onderbouwde model richt zich op het aanbieden van zo veel mogelijk verschillende beweegvormen, zoals kracht en explosiviteit, maar ook doelgericht mikken en lenigheid.

Urban sports vervullen een steeds belangrijkere rol binnen de openbare ruimte. Voorbeelden hiervan zijn calisthenics (fitness), freerunning, bouldering (klimmen) en urban dance grounds. Daarnaast kunnen watertappunten en zitelementen geplaatst worden.

Een van de basisuitgangspunten van het lokale sportakkoord van Midden-Drenthe is het stimuleren van een gezonde leefstijl waar bewegen in brede zin onderdeel van is. Hierdoor is de laatste jaren veel geïnvesteerd in het activiteitenaanbod op sportverenigingen. Tevens zijn enthousiaste vakleerkrachten aangesteld die kwalitatief sterker bewegingsonderwijs geven. Ook wordt door het Team Gezond in Midden-Drenthe aandacht gevraagd voor bewegen en sporten.

Het fysieke aanbod om te bewegen in de openbare ruimte van Midden-Drenthe is redelijk goed. Er zijn echter minder mogelijkheden die aansluiten op de behoeftes van (jong)volwassenen en senioren. In een aantal kernen kan het beweegaanbod verbreed worden en op sommige locaties kan de kwaliteit van de huidige voorzieningen verbeterd worden (nieuwe ondergronden, ballenvangers).

2.3.4 Een gezonde en rookvrije leefomgeving

Uit een onderzoek van de GGD Midden-Drenthe (2016) bleek dat 85% van de volwassenen en jongeren (in klas 2 van het voortgezet onderwijs) en 64% van de ouderen een goede tot zeer goede gezondheid ervaart. Wel hebben veel mensen overgewicht en is het aantal rokers toegenomen. Midden-Drenthe streeft naar een samenleving waarin een gezonde leefstijl de norm is en waarin het makkelijker is om de gezonde keuze te maken.

Kinderen horen in een veilige en gezonde omgeving te spelen. Rookvrije speelplekken horen daar uiteraard ook bij. Midden-Drenthe zet zich in voor een rookvrije generatie. Bij scholen worden rookvrije zones voor de buitenruimte aangewezen. Speeltuinorganisaties worden gestimuleerd na te denken over het rookvrij maken van hun speeltuin. Ze kunnen vervolgens met borden bezoekers informeren over deelname aan de rookvrije generatie.

3

Beleidsambities

Aan de hand van het onderzoeksrapport, de participatie en integrale sessies zijn de bevindingen, kansen en knelpunten in Midden-Drenthe vertaald naar 4 beleidsambities voor de openbare speel- en beweegruimte.

Ambitie 1: Een uitdagend en divers speelaanbod voor ieder kind

3.1.1 Uitdagend speelaanbod op buurtspeelplekken

Het speelaanbod op grotere buurtspeelplekken is momenteel vaak gericht op een jonge doelgroep, terwijl deze speelplekken bij uitstek locaties zijn die de ruimte bieden voor kinderen die de kleine speelplekken zijn ontgroeid. Gemeente Midden-Drenthe vindt het daarom belangrijk dat de buurtspeelplekken voldoende aantrekkingskracht en capaciteit hebben om alle buitenspelers uit de buurt/omgeving te ontvangen. De speelplekken moeten meer uitdaging bieden om grenzen te verleggen en veerkracht, autonomie en weerbaarheid te ontwikkelen. Het streven is om per wijk of dorp een buurtspeelplek te hebben die voor zowel jonge als oudere kinderen aantrekkelijk is.

3.1.2 Toestellen voor meer kracht en behendigheid

Op gebied van uitdaging is het van belang dat er niet alleen meer variatie in toestellen en speelaanleidingen komt, maar ook dat de toestellen meer kracht en behendigheid vereisen en meer de hoogte in gaan. Klim- en klautertoestellen, parcours, hoge glijbanen en interactieve (beweeg)toestellen zijn voorbeelden die ook de oudere kinderen uitnodigen om buiten te spelen en bewegen.

3.1.3 Meer natuurlijke spelelementen

Met natuurlijke speelaanleidingen willen we het speelaanbod gevarieerder, avontuurlijker en uitdagender maken. Het gebruik van natuurlijke speelaanleidingen zoals zwerfkeien, liggende klimbomen en stappaaltjes zorgt voor een grotere variatie in het speelaanbod en stimuleert de creativiteit van kinderen. Ook hoogteverschillen en diverse beplanting dragen daaraan bij. Door te variëren binnen buurten willen we ervoor zorgen dat er op verschillende manieren en plekken gespeeld wordt. Zo wordt de speelruimte voor meer gebruikers interessant.

3.1.4 Creatief spel door speelaanleidingen

Om creativiteit bij het spelen te bevorderen kan gedacht worden om bij herinrichtingen meer in te zetten op speelaanleidingen. Dit kan zowel met stedelijke aanleidingen, natuurlijke speelaanleidingen als met los speelmateriaal. Voorbeelden van stedelijke aanleidingen zijn speelse verharding, betonelementen en kleurgebruik in de vloeren of op wanden. Voorbeelden van natuurlijke speelaanleidingen zijn stammen, stokken, hutten, wilgentunnels, zand en water. Als kinderen de speelruimte zelf kunnen aanpassen werkt dat stimulerend voor de creatieve ontwikkeling.

Ambitie 2: Samen werken aan speelruimte

3.2.1 Buitenspelen breed stimuleren

Gelukkig spelen veel kinderen in de gemeente Midden Drenthe buiten, in de tuin, in de groene leefomgeving of in de speeltuin. Het is belangrijk dat ze dat blijven doen. Eén van de doelen vanuit het Sportakkoord is ook dat kinderen van jongs af aan motorisch vaardig zijn. Stimuleren om buiten te spelen kan dan ook al vanaf het consultatiebureau. Maar ook door vakleerkrachten op de basisschool wordt het ongeorganiseerde, vrije buitenspelen een speerpunt. De gemeente brengt het buitenspelen voor kinderen en het bewegen in de openbare ruimte onder de aandacht in haar communicatie over een gezonde leefstijl. Er is namelijk altijd een speeltuin in

de buurt, gratis en dichtbij. Tenslotte kan periodiek onderzoek over het gedrag rond buitenspelen bij kinderen inzicht geven in de ontwikkelingen ervan.

3.2.2 Bewoners hebben een actieve rol

In de speeltuin leren kinderen en volwassenen elkaar kennen; het openbare karakter zorgt voor een laagdrempelig onderling contact. Het organiseren van activiteiten versterkt de verbinding met elkaar. In Midden-Drenthe worden bewoners intensief betrokken bij de openbare speelruimte. Ze worden geïnformeerd bij (her)inrichting, mogen meepraten, mogen meebeslissen en hebben uitvoerende taken. Daardoor voelen ze zich verantwoordelijk voor hun leefomgeving.

3.2.3 Inspraak van de buurt

Het herinrichten van een centrale plek of op het opzetten van een nieuwe plek vragen een goede aanpak. Om dit succesvol te laten verlopen is het belangrijk om buurtbewoners in een vroeg stadium bij de plannen te betrekken. Ze hebben inspraak in de keuze van de speeltoestellen en de inrichting van de speelruimte. De inspraak van kinderen vereist een andere opzet dan voor volwassenen. Voor kinderen kan worden gedacht aan interviews op de speelplek, bezoeken van andere plekken of maken van tekeningen van een droomspeeltuin. Het in kaart brengen wat de gewenste speelwaarde staat hierbij centraal. Voor volwassenen spelen vaak andere belangen, het is belangrijk dat deze in gezamenlijkheid worden besproken in de vorm van buurtbijeenkomsten. Een goede methode is een eerste bijeenkomst voor de planvorming en een vervolgbijeenkomst na de planvorming. Op deze manier ontstaat er draagvlak en betrokkenheid voor de plannen.

3.2.4 Een duurzame organisatie

In Midden-Drenthe is al jarenlang sprake van een unieke werkwijze door de samenwerking met speeltuin vrijwilligers, de buurtbewoners die letterlijk 'baas' in eigen speeltuin zijn. Door maatschappelijke veranderingen is de betrokkenheid tussen bewoners veranderd. In het verleden waren buurten georganiseerd in buurtverenigingen, maar hun bestaan is geen vanzelfsprekendheid meer. De laatste jaren zijn veel buurtverenigingen opgeheven. En hierdoor is het 'eigenaarschap' van de speeltuin soms onduidelijk. Bij situaties waarbij het beheer bij één of enkele personen ligt, is het belangrijk om aandacht te besteden aan het draagvlak in de buurt, zodat de speeltuin de sociale verbinding blijft ondersteunen. De jongeren- en opbouwwerkers van Welzijnswerk kunnen hierbij helpen.

Ambitie 3: Een inclusieve speelruimte

3.3.1 Buitenspelen is voor iedereen

Een groep die nu nog te weinig mogelijkheden heeft om buiten te spelen en andere kinderen te ontmoeten zijn kinderen met een beperking. Op basis van het landelijk SamenSpeelAkkoord (2019) en in nauwe samenwerking met het VN panel streeft gemeente Midden-Drenthe naar een inclusievere speelcultuur, waarbij kinderen met en zonder een beperking gestimuleerd worden om samen te spelen.

3.3.2 Toegankelijkheid speelplekken

Om samen te kunnen spelen is de eerste vereiste de speelplek te kunnen betreden, ook met een hulpmiddel voor de mobiliteit. In het veldonderzoek is gebleken dat een aantal speelplekken eenvoudig kunnen worden aangepast zodat de toegankelijkheid verbetert. Het verbeteren van de toegankelijkheid is niet alleen voordelig voor mensen met een beperking. Kinderen met een step of volwassenen met een kinderwagen of een rollator hebben ook profijt van een goed toegankelijke speelplek.

3.3.3 Bereikbaarheid toestellen

Het verbeteren van de inclusiviteit vergt soms enige aanpassingen aan een speelplek. De belangrijkste stap hierin is om de speeltoestellen beter bereikbaar te maken. Dit kan door een (rondlopend) pad dat (dicht)bij de speeltoestellen loopt. Daarnaast kan het maaibeeld op een aantal speelplekken aangepast worden. Speeltoestellen kunnen op een minder toegankelijke ondergrond staan, mits niet te ver van een pad. Half verharde paden of ingereden schelpenpaden geven de paden een natuurlijkere uitstraling en maken de speelplek overzichtelijker.

3.3.4 Inclusieve speelwaarde

Een ander belangrijk punt is dat de speeltoestellen bespeelbaar zijn voor gebruikers met en zonder een beperking. Een inclusief toestelaanbod bestaat bijvoorbeeld uit een brede taludglijbaan of interactieve toestellen. Interactieve speel- en beweegtoestellen stimuleren gebruikers om actief bezig te zijn met behulp van geluid- en lichtsignalen gekoppeld aan verschillende spelvormen die ook eenvoudig kunnen variëren. Verder zijn (rolstoel)hellingen, draaimolens, water- en zandspeelplekken, losliggend groen materiaal en toestellen die fantasiespel stimuleren de meest inclusieve opties. Tenslotte zijn voorzieningen voor ontmoeting wenselijk, zoals (aangepaste) picknicktafels en watertappunten op passende hoogte.

3.3.5 Inclusief karakter van de speel- en beweegvoorzieningen

Door bij het ontwerp en de inrichting van speel- en beweegplekken rekening te houden met toegankelijkheid en inclusiviteit worden meer samenspeelplekken voor gebruikers met en zonder beperking gerealiseerd. Het doel is het verbeteren van het aanbod van inclusieve speelmogelijkheden en speelplekken met een inclusief karakter. Daarbij wordt prioriteit gegeven aan de buurtspeelplekken waar gebruikers met een beperking wonen.

Ambitie 4: Een beweegvriendelijke leefomgeving

3.4.1 Het belang van bewegen

Gemeente Midden-Drenthe hecht veel waarde aan een gezonde leefstijl. Vanwege de positieve fysieke en mentale effecten is sport en beweging hier een belangrijk onderdeel van. Vanuit verschillende sportverenigingen worden georganiseerde vormen van beweging aangeboden. De openbare buitenruimte biedt echter ook diverse mogelijkheden voor bewegen; ongeorganiseerd, gratis en dichtbij. Veel beweegplekken zijn voorzien van sportelementen, welke door jong en oud kunnen worden gebruikt. Bewoners van Midden-Drenthe hiervan bewust maken is hierbij de uitdaging.

3.4.2 Meer aandacht voor doelgroepen

Om alle inwoners te stimuleren om meer te bewegen is het van belang om de diversiteit van het sport- en beweegaanbod te vergroten door nieuwe beweegvormen aan te bieden. Hiermee worden speelplekken ook interessanter voor meerdere doelgroepen. Bewoners ruimte geven om zelf initiatieven te ontwikkelen kan een hulpmiddel zijn om het bewegen te bevorderen. Dit kan voor bepaalde leeftijdsgroepen, zoals jongeren of ouderen, maar ook vanuit interesse in een bepaalde beweegvorm.

3.4.3 Organisatie van beweegplekken

De huidige organisatievorm van speelplekken en de kleinere beweegplekken werkt goed; Er zijn contactpersonen voor de speelplekken zodat de communicatie tussen gebruikers en gemeente goed verloopt. Dit systeem zorgt voor aantrekkelijke en veilige voorzieningen in de openbare ruimte.

3.4.4 Organisatie van speciale beweegplekken

Het staat voorop dat we alle inwoners van Midden-Drenthe willen stimuleren om meer te gaan sporten en bewegen in de openbare ruimte. Voor de beweegplekken zijn momenteel echter geen regels, waardoor de continuïteit op het spel staat. Dit betreffen de huidige skateplekken, de trimbaan en de fietscrossbaan. Deze zijn vanuit bewonersinitiatieven ontstaan en uitgevoerd, maar moeten ook worden onderhouden en bij onveiligheid worden vervangen. Ook voor deze en toekomstige, vergelijkbare plekken wil de gemeente overeenkomsten sluiten, waarbij een contactpersoon wordt aangewezen, de bewoners- of gebruikersgroep klein onderhoud doet en hiervoor een financiële vergoeding krijgt.

3.4.5 Verbeteren van faciliteiten

Naast een verbreding van het beweegaanbod willen we de faciliteiten op de huidige speel- en beweegvoorzieningen versterken. Dit kan bijvoorbeeld door de toevoeging van watertappunten, afvalbakken en/of beschutting. Om de ontmoetingswaarde te vergroten heerst de wens om het aantal zitplekken te vergoten. Dit kan in de vorm van poefs, bankjes of picknicktafels.

3.4.6 Een rookvrije speel- en beweegomgeving

Midden-Drenthe streeft naar een rookvrije generatie, waarbij kinderen rookvrij kunnen opgroeien. Binnen de speel- en beweegplekken is dit ook een aandachtspunt. Buurten worden gestimuleerd hier over na te denken. Rookvrij gedrag kan worden aangemoedigd door het plaatsen van een niet-roken-bord of -tegels bij de entree van openbare speel- en beweegplekken.

3.4.7 Lokale organisaties betrekken bij beweegvoorzieningen

Bij de (her)inrichting van beweegvoorzieningen is het belangrijk dat de (toekomstige) gebruikers worden betrokken. Dit zorgt dat het aanbod aansluit op de behoefte van de gebruikers en dat middelen zoals geld, tijd, kennis en enthousiasme efficiënter worden ingezet. Door samen te werken met lokale organisaties en professionals kan de inrichting goed worden afgestemd op de plaatselijke situatie. Hierdoor neemt niet alleen het gebruik en eigenaarschap van dergelijke plekken door deze partijen toe, maar wordt in de praktijk ook meer gebruik gemaakt van de voorzieningen buiten georganiseerde activiteiten om.

4

Kaders voor uitvoering

In dit hoofdstuk wordt toegelicht hoe en met welke kaders we de gestelde ambities vorm willen geven. Daarbij zijn de kaders voor uitvoering, financiën en organisatie uitgewerkt. Dit vormt de basis voor het technische uitvoeringsplan.

4.1 Kaders voor uitvoeringsplan

4.1.1 Het speelbuurtmodel

Om een goede ruimtelijke verdeling van speel- en beweegplekken adequaat en objectief te beoordelen, hanteren we het beslismodel van het Speelbuurtmodel (B.2.5). Om te beoordelen welk speelaanbod per speelbuurt nodig is, wordt niet alleen gekeken naar de behoeftes van de inwoners, maar ook naar de beschikbare ruimte, speeldruk, bebouwing en demografie. Daarnaast wordt beoordeeld of het speelaanbod in de buurt divers genoeg is, en of genoeg mogelijkheden op straat en in het groen zijn om in te kunnen spelen.

4.1.2 Blokspeelplekken

Blokspeelplekken moeten vooral direct omwonenden bedienen, vaak jongere kinderen die nog niet zelfstandig naar de buurtspeelplek kunnen. Deze plekken kunnen in de regel dicht op de woningen staan en hebben minder voorzieningen nodig omdat deze plekken vaak minder intensief worden gebruikt. Blokspeelplekken liggen beschut in de woonomgeving zodat er goede sociale controle mogelijk is. Het aanbod op blokspeelplekken is gericht op kinderen tot 9 jaar.

4.1.3 Buurtspeelplekken

De buurtspeelplekken moeten voldoende aantrekkingskracht en capaciteit hebben om gebruikers uit de hele speelbuurt te ontvangen of zelfs meerdere speelbuurten verbinden. Dat betekent een inclusieve speel- én beweegvoorziening met veel (vrije) ruimte, voldoende uitdaging in (natuurlijke) speelobjecten en een hoge verblijfswaarde met voldoende groen en zitgelegenheid. De speeltoestellen op de buurtspeelplekken zijn geschikt voor alle leeftijden.

4.1.4 Beweegplekken

Vaak bestaat een beweegplek uit een veld waar diverse sportelementen staan, zoals voetbaldoelen, basketbalpalen, volleybalnetten en/of tafeltennistafels. Verder kan een beweegplek ingericht worden met fitnessstoestellen of een specifieke sportvorm. Deze plekken hebben voldoende ruimte en een hoge verblijfswaarde. Op beweegplekken staan geen speeltoestellen die specifiek voor kinderen zijn.

4.1.5 Schoolpleinen

De schoolpleinen zijn ingericht voor kinderen in de basisschoolleeftijd. Vaak is er een deel van het plein ingericht voor de jongste groepen kinderen en een deel voor de oudste groepen kinderen. Er is een diversiteit aan speelwaarde en toestellen, aangevuld met een goede verblijfswaarde. Alle schoolpleinen in de gemeente zijn na schooltijd openbaar toegankelijk. Dit staat ook aangegeven met borden. Wanneer een school in een MFA is gevestigd met daarnaast nog andere functies krijgt het schoolplein vaak het karakter van een buurtspeelplek.

4.1.6 Speelwaarde

Bij de inrichting van speelvoorzieningen is het goed om rekening te houden met de wijze waarop kinderen spelen. De functies zijn te verdelen in constructiespel, fantasiespel, bewegingsspel, balspel en rust. Het beste is om alle functies aanwezig te laten zijn op een speelplek, al speelt de soort locatie ook een belangrijke rol. Zo zijn blokspeelplekken vooral ingericht met constructie-, fantasie- en bewegingsspel. De buurtspeelplekken zijn ingericht voor een grotere doelgroep en hebben meer nadruk hebben op het bewegings- en balspel. Onderstaande tabel geeft meer inzicht in de speelvormen en de inrichting per leeftijdsgroep.

Leeftijd	Speelkwaliteit	Inrichting formele speelruimte
0 t/m 4 jaar	ontdekken van ruimtes, materialen en vaardigheden; rollenspel en fantasiespel	kleine, gemakkelijk toegankelijke speeltoestellen; zand en water; kleurgebruik; beschutting en zitmogelijkheden voor ouders/begeleiders
5 t/m 9 jaar	samenspel, regelspel en balspelen gevarieerder en wilder bewegingsspel ontdekking en grensverlegging	toestellen die samenspel stimuleren; klimmen, schommelen; hogere glijbanen; open en besloten, ruimtes, verhard en onverhard
10 t/m 14 jaar	samenspel, ontmoeting, creatie en competitie, opzoeken risico's en onderzoekend spelgedrag, minder regelspel	trapveldje en andere sportplekken; fysiek uitdagende toestellen, minder gedefinieerd om zelf spel te ontwikkelen; natuurlijke, avontuurlijke inrichting om vorm te geven aan de speelruimte
15 t/m 19 jaar	ontmoeting en sport, uitrusten en chillen; vrijetijdsbesteding met sterke sociale waarde; fysieke grensverlegging	voetbalveld, skatepark, basketbalveld, fietscross, freerunning, bootcamp, al dan niet in combinatie met ontmoetingsplek

4.1.7 Leveranciers- en toestelkeuze

De gemeente kiest bij de aanschaf van nieuwe speeltoestellen voor een lange levensduur en investeert daarmee duurzaam. Dit betekent dat de gemeente werkt met vaste leveranciers waarvan de kwaliteitsstandaard bekend is. Hierdoor wordt bespaard op onderhoudskosten. Bij de keuze van toestellen is de speelwaarde leidend, daarna de stijl, uiterlijk en de prijs. Per situatie wordt gekeken naar de meest geschikte leverancier. Met de contactpersoon van een speelplek of met een school worden de uitgangspunten vastgesteld. De gemeente komt vervolgens met een binnen de criteria passend voorstel.

4.1.8 Groene speelruimte

Een groene speelruimte levert een noodzakelijke bijdrage aan de bespeelbaarheid, leefbaarheid en klimaatbestendigheid van de openbare ruimte en vergroot de diversiteit van het speelaanbod. Om die reden is het belangrijk om bij de inrichting van speelplekken altijd te kijken naar de mogelijkheden voor vergroening of behoud van zoveel mogelijk groen. Geschikte soorten groen om in te spelen zijn bij voorkeur robuust, stekelvrij, niet giftig en makkelijk in onderhoud. Hierbij kan gedacht worden aan eetbare vruchten van planten, bomen of struiken.

4.1.9 Aansprakelijkheid

De gemeente is juridisch aansprakelijk als er iets in de openbare ruimte gebeurt. De speelvoorzieningen liggen allen op gemeentelijke gronden. Alle speeltoestellen moeten voldoen aan het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen (WAS). Dit betekent ook dat er een vorm van toezicht moet zijn om deze veiligheid te borgen. Door middel van een mailverzoek worden alle contactpersonen elke 2 maanden gevraagd hun voorziening te inspecteren op gebreken. Privétoestellen zoals trampolines en hutten zijn niet toegestaan omdat deze niet voldoen aan de WAS.

4.1.10 Speelplekken omvormen

Om diverse redenen kan overwogen worden om een speellocatie om te vormen. Dit kan alleen als er ook zonder deze speelplek alsnog een goed netwerk van ingerichte speel- en beweegplekken overblijft. Bij het omvormen van speelplekken blijft de plek behouden om op te kunnen spelen, maar er wordt bij de inrichting geen gebruik gemaakt van speeltoestellen. In dat geval blijft er bespeelbaar groen over. Bewoners worden van te voren geïnformeerd over de planvorming.

4.1.11 Speelplekken zonder contactpersoon

Wanneer de contactpersoon bij de organisatie van een speelvoorziening stopt, wordt gevraagd een nieuwe contactpersoon namens de buurt aan te dragen. Speeltuinoverleg kan in samenwerking met Welzijnswerk Midden-Drenthe hierbij ondersteuning bieden. Als er geen vrijwilliger is gevonden, is er geen draagvlak in de buurt. Speelvoorzieningen zonder overeenkomst worden wel meegenomen met jaarlijkse inspecties en benodigd groot onderhoud. Kleine onderhoudswerkzaamheden (omschreven in de overeenkomst met de speeltuinvolwassenen) worden niet uitgevoerd. Het risico hiervan is dat de speelplek er onverzorgd uitziet. Gemeente Midden-Drenthe kan speeltoestellen verwijderen en de speelplek omvormen naar (bespeelbaar) groen.

4.1.12 Sociale veiligheid

De veiligheidseisen die worden gesteld aan de toestellen zorgen ervoor dat kinderen veilig in de speeltuinen kunnen spelen. Soms komen er meldingen over sociale onveiligheid, zoals het achterlaten van rommel, glas of het veroorzaken van geluidsoverlast. Vaak wordt dit in de buurt opgelost, maar wanneer dit niet lukt moeten de speeltuinvolwassenen een beroep kunnen doen op de professionals. De jongeren- en opbouwwerkers van Welzijnswerk Midden-Drenthe zijn de aanspreekpunten, zij nemen het initiatief om eventueel in overleg te gaan met de jeugdagente.

4.2 Financiële kaders

4.2.1 Regulier budget

Voor onderhoud, vervanging en inspectie van de speelvoorzieningen is een structureel budget beschikbaar.

4.2.2 Speciale beweegplekken

De speciale beweegplekken worden momenteel alleen onderhouden en geïnspecteerd. Om verantwoordelijkheid te nemen voor deze locaties zal op moment van vervanging een vervangings- en onderhoudsbudget worden aangevraagd bij het college.

4.2.3 Vergoeding organisaties

Organisaties van een speelvoorziening krijgen jaarlijks een vergoeding voor hun participatie. Met de vergoeding kunnen vaste kosten, uitgaven voor klein onderhoud en eventuele kinderactiviteiten worden bekostigd. Voor organisaties van speciale beweegplekken die een overeenkomst hebben gesloten met de gemeente, wordt een jaarlijkse vergoeding opgestart.

4.2.4 Budget voor nieuwe initiatieven

Plannen voor herinrichting of nieuwe voorzieningen kunnen vaak niet volledig worden betaald uit het reguliere budget. Hiervoor is extra budget nodig, welke jaarlijks wordt aangevraagd op basis van een uitgewerkt plan. Wanneer mogelijk worden externe bronnen gebruikt zodat cofinanciering mogelijk wordt. Na realisatie van nieuwe ontwikkelingen is er sprake van areaaluitbreiding en zullen ook de reguliere onderhoudsbudgetten hierop moeten worden aangepast.

4.2.5 Fondsenwerving

Om het budget voor nieuwe plannen te verhogen of dekkend te maken, kunnen speeltuinorganisaties of scholen een beroep doen op diverse fondsen. In het verleden is hier regelmatig gebruik van gemaakt en hiermee kunnen bestedingsbudgetten bij nieuwe initiatieven worden aangevuld. Een voorwaarde hiervoor is dat de aanvraag door een organisatie, die een formele rechtspersoon is, wordt gedaan. Welzijnswerk Midden-Drenthe kan initiatiefnemers ondersteunen bij deze financiële aanvragen.

4.3 Kaders voor organisatie

4.3.1 Communicatie

Beleidsambtenaar als aanspreekpunt

De gemeente heeft ervoor gekozen het beleid rond de openbare speelruimte samen met de gebruikers uit te werken. Dit betekent dat speeltuinvrijwilligers die een speelplek beheren zich betrokken voelen. Binnen het Team Spelen is de beleidsambtenaar het eerste contact met bewoners, scholen of andere initiatiefnemers met betrekking tot nieuwe voorzieningen en beleidsvragen. Deze persoon zal de vragen en aanvragen in behandeling nemen en van een passende reactie voorzien. Uitvoeringszaken gaan rechtstreeks via de buitendienstmedewerker.

Bewoners vooraf informeren

Bij het vervangen of herinrichting van de speelvoorziening wordt de contactpersoon van de betreffende voorziening vooraf op de hoogte gebracht. Van de contactpersoon wordt verwacht dat er met de buurt, gebruikers en bewoners, wordt overlegd, zodat de buurt of school betrokken is bij de besluitvorming rond toestelkeuze en inrichting. Hierbij kan de contactpersoon een beroep doen op Welzijnswerk Midden-Drenthe.

Aanpak grote plannen

Om bewoners goed te betrekken bij grote herinrichtingen en nieuwe plannen is het belangrijk in overleg te gaan. Hierbij is maatwerk en een goede samenwerking met lokale professionals (opbouwwerkers, gemeentelijke dorpscontactambtenaar) nodig. Op sommige plekken volstaat een bijeenkomst op de woensdagmiddag in de speeltuin. Voor andere locaties is een dorpsbrede raadpleging wenselijk, waarbij de inrichting van meerdere plekken tegelijk wordt besproken. Wanneer grote plannen vernieuwend zijn, kunnen deze als pilot worden uitgevoerd. Dat betekent dat het proces en de resultaten worden gevolgd en als een voorbeeld voor andere projecten fungeren.

Hulpmiddelen inzetten

Het werken met bewoners vraagt een duidelijke aanpak. Formulieren zijn beschikbaar om wijzigingen eenvoudig door te geven. Stappenplannen worden ontwikkeld om de processen duidelijker te maken. De website van het Speeltuinoverleg is informatief en dient als naslagwerk voor de werkwijze, gebruik van de formulieren en als inspiratie.

4.3.2 Integrale ambtelijke afstemming

Veel raakvlakken andere beleidsterreinen

De uitvoering van het beleid rond de openbare speelruimte heeft veel raakvlakken met andere beleidsterreinen. Een goede ambtelijk afstemming is daarom belangrijk. Ruimtelijke ontwikkelingen zoals buurtrenovatie en herstructurering kunnen worden gebruikt om ook de openbare speelruimte te evalueren en eventueel te herzien. Bij het omvormen van speelvoorzieningen verandert ook het groenonderhoud. Naast de fysieke ruimte heeft de speelruimte ook raakvlakken met de sociale domeinen, zoals cohesie in de buurt, gezondheid en jeugdwerk. Zij kunnen ook hun voordeel doen met de aanwezigheid van de openbare voorzieningen in de leefomgeving. Participatie is al vele jaren een succesvolle basis.

Nieuw beleid

Ook bij nieuw beleid wordt spelen, bewegen en ontmoeten in de openbare ruimte een aandachtspunt. Bij het uitvoeringsprogramma van het Sportakkoord kan er meer worden ingezet op bewegen in de openbare ruimte, aanvullend op het sportaanbod in de kernen. In het nog te ontwikkelen Woonplan kan ook de leefbaarheid in de openbare ruimte een belangrijke rol vervullen, waarbij het ontwikkelen van voorzieningen om te spelen en te bewegen in de woonbuurten een onderdeel zijn.

4.3.3 Nieuwbouw en renovatie

Bij nieuwbouwplannen en herontwikkeling moet het onderwerp spelen vanaf het begin een plek hebben om de randvoorwaarden voor de speelruimte te waarborgen. Op die manier kan er aan de voorkant van het planproces voldoende ruimte worden vrijgemaakt voor spelen en bewegen.

Bij herontwikkeling is er sprake van een belangrijke verandering in de buurt, waardoor de vraag/aanbod balans verandert. Hierdoor veranderen de karakteristieken van de speelbuurt en de speeldruk op de beschikbare voorzieningen. Het is daarom belangrijk om bij herontwikkeling een speelbuurt opnieuw te beoordelen en waar nodig verbetervoorstellen te formuleren voor de openbare speelruimte.

Om bij nieuwbouw te bepalen hoeveel speelruimte nodig is, wordt gekeken naar het Speelbuurtmodel (Bijlage 2). Het heeft de voorkeur om bij de ontwikkeling van nieuwe buurten rekening te houden met grote speelbuurten om zo de bewegingsvrijheid van kinderen te vergroten en de rol van een buurtspeelplek als ontmoetingsplek voor de buurt te versterken.

Nieuwe speelplekken worden vaak gefinancierd en uitgevoerd vanuit de projectontwikkeling van het bouwproject. Het is belangrijk dat de voorziening daarna wordt overgenomen in het onderhoudsprogramma inclusief opname in het reguliere budget.

4.3.4 Evaluatie

De opgestelde ambities en het bijbehorende uitvoeringsprogramma worden periodiek geëvalueerd en bijgesteld. De vraag of de gestelde ambities er daadwerkelijk toe leiden dat er vaker en langer wordt buiten gespeeld, staat hierin centraal. Daarnaast wordt geëvalueerd of de ambities zorgen voor een beter leefklimaat in Midden-Drenthe. Het is belangrijk om deze evaluaties ook te bespreken met de partners die betrokken zijn bij de totstandkoming van dit speelruimteplan.

BIJLAGE 1: Het belang van goede speelruimte

De openbare ruimte speelt een belangrijke rol in de ontwikkeling van kinderen, het streven naar een gezondere leefstijl van inwoners en het vergroten van de sociale cohesie in buurten. Hiervoor is het belangrijk dat er in de openbare ruimte op een goede manier gespeeld, bewogen, verbleven en ontmoet kan worden.

B.1.1 Ontwikkeling van kinderen

Voor kinderen is goede openbare speelruimte van belang voor hun motorische, zintuiglijke, sociale, creatieve en emotionele ontwikkeling. Een spelend kind maakt zich allerlei vaardigheden eigen en oefent zo voor later. Buitenspelen helpt op een natuurlijke manier om op normaal gewicht te blijven en het bevordert de lichamelijke motoriek. Kinderen staan bovendien sociaal sterker in hun schoenen, ze zijn beter in het oplossen van conflicten en herkennen emoties van speelmaatjes beter.

Tijdens het buitenspelen komen kinderen in nieuwe situaties terecht, kunnen ze doen waar ze zelf zin in hebben en kunnen ze hun eigen regels maken voor zelfbedachte spelletjes. Buiten zijn er voor kinderen meer lichamelijke uitdagingen en worden zij aan meer prikkels blootgesteld, wat goed is voor de ontwikkeling van alle zintuigen.

Kinderen die veel (zelfstandig) buiten spelen moeten zelf problemen oplossen. Dit kan zijn op motorisch vlak, maar ook sociaal. Door op **ontdekking** te gaan in de eigen buurt ontwikkelen kinderen een goed oriëntatie vermogen en doen zij kennis op over de eigen woonomgeving (vriendjes, geheime plekken, bestemmingen en activiteiten). Goed ingerichte speelplekken stimuleren kinderen om naar buiten te gaan.

B.1.2 Bewegvriendelijke leefomgeving

Naast spelen en de ontwikkeling op verschillende vlakken, draagt een goede openbare ruimte bij aan voldoende beweging. Dit verlaagt het risico op chronische ziektes als diabetes, hart- en vaatziekten, depressiviteit en, bij ouderen, botbreuken (Gezondheidsraad – beweegrichtlijnen). Dit geldt niet alleen voor kinderen, maar zeker ook voor volwassenen en ouderen.

De **beweegrichtlijnen** van de gezondheidsraad per leeftijd:

- **Kinderen (4 t/m 18 jaar):** 1 uur per dag matig intensief bewegen en 3x per week spier- en botversterkende activiteiten
- **Volwassenen en ouderen:** 2,5 uur per week matig intensief bewegen en 2x per week spier- en botversterkende activiteiten.

Om inwoners te stimuleren is het van belang dat de openbare ruimte beweegvriendelijk wordt ingericht voor zowel jong als oud. Dit wordt bereikt door te zorgen voor een **gevarieerd** aanbod van beweegvormen op multifunctionele plekken. Een model dat de relevante beweegvormen voorschrijft is het Athletic Skills Model (ASM), zie figuur rechts.

B.1.3 Samenspel en ontmoeting

Een van de belangrijkste aspecten van buitenspelen is **samenspel**. Samenspelen is goed voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van een kind. Het is daarom belangrijk om bij de inrichting van openbare speelruimte vooral te letten op de mogelijkheid om samen te kunnen spelen, zoals dubbele schommels, tweepersoons veerelementen en ruime trapveldjes.

Naast het stimuleren van samenspel is **ontmoeting** in algemenere zin een belangrijk aspect van goede speelruimte. Voor kinderen en (groot)ouders is de speeltuin vaak een prima plek om contacten te leggen. Om ontmoeting te bevorderen op een speelplek is het belangrijk in te zetten op samenspel, voldoende ruimte (picknicken, buurt- en kinderfeestjes), en een goede verblijfswaarde door voldoende bankjes, afvalbakken en beschutting (zon, regen of wind).

B.1.4 Inclusiviteit

Een groep die nu nog weinig kans heeft om buiten te spelen en andere kinderen te ontmoeten zijn kinderen met een beperking. Nog meer dan andere inwoners lopen zij tegen sociale en fysieke drempels aan waardoor zij maar weinig in de eigen buurt (dorp) buiten spelen. Door in de directe woonomgeving al in te zetten op plekken voor iedereen, kan samen spelen en inclusie al in de kiem worden gestimuleerd. Dit vergt soms enige aanpassingen aan een speelplek, maar belangrijk is dat er vooral niet gedacht moet worden in speciale toestellen in een aparte hoek van de speelplek. Het gaat immers vooral om samenspel en **inclusiviteit**. Om dit belang te benadrukken is eind 2019 ook het **SamenSpeelAkkoord** getekend door onder andere de branchevereniging Spelen en Bewegen en het ministerie van VWS. In de tevens verschenen inspiratiebundel "Aan de slag met samenspelen" (VNG: 2019) wordt daarbij gebruik gemaakt van de 100-70-50-richtlijn:

- Een kind of inwoners met een beperking moet zich 100% welkom voelen.
- 70% van de speelplek moet voor iedereen toegankelijk zijn (paden, ondergronden)
- 50% van de speelaanleidingen moet bespeelbaar zijn voor ieder kind.

B.1.5 Leefbaarheid en veiligheid

Het belang van goede speelruimte gaat de laatste jaren steeds meer over het vergroten van de leefbaarheid in de buurt. Speelruimte moeten fijne plekken zijn die de **sociale cohesie** in de buurt vergroten, waar mensen elkaar ontmoeten en bereid zijn samen te spelen.

De uitdaging ligt daarbij in het vergroten van het veiligheidsgevoel en daaraan gekoppeld de bewegingsvrijheid van kinderen (maar ook volwassenen) door te zorgen voor voldoende veilige routes en plekken door de buurt, een bespeelbare openbare ruimte (ook buiten de formele plek) en voldoende interessante, diverse, uitdagende en prettige speel- en beweegplekken. Hierbij is het bijvoorbeeld belangrijk dat er wordt nagedacht over sociale veiligheid (zicht op locaties).

B.1.6 Vergroening en klimaatbestendigheid

Met de juiste inrichting hebben speelplekken een rol in de verbinding tussen buitenspelen en de natuur. Om dit te bereiken is het belangrijk om in te zetten op zowel natuurlijke ondergronden als beplanting en bomen. Vergroening zorgt naast verkoeling voor het vasthouden en vertraagd afvoeren van regenwater en biedt bij de juiste toepassing extra speel- en verblijfswaarde voor een plek. Daarbij zorgt een groene leefomgeving voor meer beweging.

B

BIJLAGE 2: Het Speelbuurtmodel

Om de huidige speelruimte objectief te beoordelen en de juiste verbetervoorstellen te vormen is het onderzoek opgebouwd volgens de stappen van het Speelbuurtmodel. Dit betreft zowel een kwantitatieve als een kwalitatieve beoordeling van de openbare speelmogelijkheden. Het model van de speelbuurt bestaat uit een 4-tal aspecten en een beslismodel als hulpmiddel bij de beoordeling.

B.2.1 De speelbuurt

Centraal in het onderzoek van de openbare speel- en beweegruimte staat de speelbuurt. Dit is het deel van de buurt waarin kinderen van **6 tot 12 jaar** zich vrij kunnen bewegen. Drukke wegen, watergangen, spoorlijnen maar ook industriegebieden of parken zijn barrières voor kinderen. Een buurtgrens is soms ook vooral een niet-fysieke afspraak. Kinderen komen of mogen dan simpelweg niet uit hun eigen buurtje.

De speelbuurt is het gebied waarin steeds moet worden gekeken of het aanbod bijdraagt aan de belangen die aan goede speelruimte worden gelinkt. Afhankelijk van de omvang en het karakter van een speelbuurt worden er voorwaarden gekoppeld aan de hoeveelheid speelvoorzieningen. Een speelbuurt komt soms overeen met de buurtindeling die de gemeente zelf al hanteert, maar is vaak ook iets kleiner.

In elke speelbuurt geldt dat kinderen een besloten, intieme kunnen vinden. De omvang en het soort speelruimte hangt af van het type speelbuurt. In een **grote speelbuurt** van minstens 10 hectare moet minimaal 1 **buurtplek** gelegen zijn. Dit is een (bij voorkeur centraal gelegen) speel- en beweegplek groot als plek waar de buurt samen kan komen. Naast de buurtplek is een netwerk van kleinere **blokspeelplekken** nodig. Dit zijn plekjes van ca. 500 m² die vooral zijn ingericht voor de kinderen die nog niet zelfstandig naar de buurtplek kunnen.

In een **kleine speelbuurt** volstaat een netwerk van blokplekken en is het niet nodig om te voorzien in een buurtplek. Een uitzondering wordt gemaakt voor kleine speelbuurten met een hoge speeldruk (bij hoge bevolkingsdichtheid, gemengde stadsbuurten en centraal stedelijke woonmilieus). Hier geldt hetzelfde uitgangspunt als bij de grote speelbuurt: tenminste één buurtplek én een netwerk van blokplekken.

B.2.2 Vraag en aanbod

Om te bepalen welke speelruimte nodig is, wordt per speelbuurt indicatief gekeken naar de vraag en het aanbod van de openbare speelmogelijkheden. Een omgeving met een hogere bevolkingsdichtheid levert een hogere druk op de bestaande voorzieningen. Genoeg vrije speelruimte (spelen op straat en in het groen), een beperkte parkeerdruk en veel bewegingsvrijheid (weinig barrières binnen de speelbuurt) zorgen dat een speelbuurt juist op de aanbodzijde hoog scoort. Kinderen vinden hier eenvoudig vrije speelruimte in de buurt van hun woning, waardoor ingerichte formele voorzieningen minder van belang zijn. In deze buurten volstaat het vaak om te voorzien in alleen (een) goed ingerichte buurtplek(ken). Als de vraag naar speelruimte het aanbod overstijgt, dan is het aanvullend op de buurtplek óók nodig om in een netwerk van blokplekken te voorzien. Op die manier kan de speeldruk zich goed verspreiden over meerdere plekken.

B.2.3 Schijf van Vijf

Naast de kwantitatieve uitgangspunten van de speelbuurt beoordelen we de diversiteit van het aanbod. Spelen en bewegen kan op veel verschillende manieren. In de speelbuurt is het daarom belangrijk om een variatie van speel- en beweegvormen aan te bieden. In elke speelbuurt moeten de volgende 5 aspecten aanwezig zijn:

- Formeel speelaanbod: reguliere (en inclusieve) speelplekken met speeltoestellen
- Formeel beweegaanbod: sport of beweging voor jong en oud
- Vrije speelruimte: bespeelbaar groen
- Vrije speelruimte: spelen op straat
- Activiteitenaanbod, en kennis daarvan bij bewoners en/of professionals

B.2.4 Speelruimte per speelbuurt

Net als de speelbuurt kunnen ook de voorzieningen zelf beoordeeld worden op relevante criteria. Dit biedt inzicht in de verbeterpunten op plekniveau. Naast het beoordelen van de bestaande situatie geven de criteria ook handvatten voor de (her)inrichting van speelplekken. Hoe een speelplek is geclassificeerd hangt af van de huidige inrichting én ruimtelijke context.

Een buurtplek moet bijvoorbeeld voldoende **aantrekkingskracht** en **capaciteit** hebben om gebruikers uit de hele speelbuurt te ontvangen. Dat betekent een inclusieve speel- én beweegplek met veel (vrije) ruimte, voldoende uitdaging in speelobjecten en een hoge verblijfswaarde met voldoende groen, bankjes en afvalbakken. Een blokplek moet vooral direct omwonenden bedienen, vaak jongere kinderen die nog niet zelfstandig naar de buurtplek kunnen. Deze plekken kunnen in de regel dichter op de woningen staan en hebben minder voorzieningen nodig omdat deze plekken vaak minder intensief worden gebruikt. In sommige buurten is het niet nodig deze in te richten met reguliere speeltoestellen. In dat geval volstaat bespeelbaar groen (grasveldje, bosje of ravotplek).

B.2.5 Beslismodel speelruimte

Beslismodel aan de hand van het Speelbuurtmodel

1. Vaststelling **huidige situatie**: voldoet de speelbuurt nu aan het speelbuurtmodel?
2. Vaststelling **nieuwbouwopgave**: hoeveel woningen, waar, welke mate van stedelijkheid?
3. Toetsing aan **speelbuurtmodel**:
 - 3.1 Bepalen **omvang** speelbuurt
 - **Kleine speelbuurt**: Tenminste één blokspeelplek
 - **Grote speelbuurt**: Tenminste één goede buurtplek
 - 3.2 Bepalen **type** speelbuurt: Hoe verhoudt de vraag zich t.o.v. het aanbod? (B.2.2)
 - **Vraag hoger dan aanbod**: Naast de buurtspeelplek is ook een netwerk van *ingerichte* blokplekken nodig.
 - **Vraag lager dan aanbod**: Naast de buurtspeelplek volstaat een netwerk van *gereserveerde* blokplekken.
 - 3.3 Vaststelling **kwantitatieve eis** voor de speelbuurt: buurtplekken en/of netwerk van (ingerichte) blokplekken.
 - 3.4 Toetsing **diversiteit** van het aanbod: Zijn alle elementen van de Schijf van Vijf (B.2.3) voldoende aanwezig?
 - **Ja**: Speelbuurt voldoet; geen verbetering nodig
 - **Nee**: Diversiteit van het aanbod verbeteren op plekniveau
4. Afstemming **potentiële locaties**, kaders en verandermomenten voor inrichting met projectteam
5. Opstellen **programma van eisen** openbare speel- en beweegruimte + plan van aanpak

B

BIJLAGE 3: Participatietrajecten

B3.1.1 Verslag kinderwandeling de Vaart

School

CBS De Vaart, Hoogersmilde

Deelnemers

Speelplan: Willem de Bruijne

School: Alisa (11), Loïs (11), Lucas (12), Michiel (10) en Noa (9)

Samen met leerlingen van basisschool De Vaart heeft bureau Speelplan een rondje gewandeld langs de speelplekken in Hoogersmilde. De kinderen hebben ons veel verteld en laten zien hoe en waar zij in de buurt spelen. De input vanuit de basisschoolleerlingen wordt gebruikt voor het nieuwe beleids- en uitvoeringsplan voor de speelplekken.

Belangrijkste bevindingen:

- **Schoolplein:** Het schoolplein is aangegeven als de leukste plek om te spelen. Als er nieuwe speeltoestellen komen, dan het liefst op het schoolplein.
- **Kunstgras voetbal:** De voetbal- en basketbalkooi naast het schoolplein van basisschool De Vaart wordt ook veel gebruikt. 'Het aanbrengen van kunstgras zou het gebruik nog vergroten', werd aangegeven.
- **Natuurlijk spelen:** Het kerstbomenbos (gemeente Westerveld) is een goed voorbeeld van groene, vrije speelruimte. Op deze locatie kan met takken gespeeld worden en kan er verstoppertje gespeeld worden. Het zou een goed idee zijn als één van de officiële speelplekken ook natuurlijk ingericht is.
- **Te weinig uitdaging:** De speelplekken zijn niet meer heel interessant voor de kinderen (9-12 jaar), maar voor de oudere broers en zussen is er vrijwel niets te doen.
- **Toegankelijkheid:** De kinderen vinden dat de speelplekken goed toegankelijk moeten zijn voor kinderen met een beperking, alhoewel ze niet het idee hebben iemand in de buurt een fysieke beperking heeft.
- **Verkeer:** De verkeersveiligheid in de buurt is goed. De speelplekken zijn goed bereikbaar en er kan veilig op straat gespeeld kan worden. Het is wel van belang om rekening te houden met geparkeerde auto's, aangezien de kinderen niet altijd goed kunnen zien of er verkeer langs komt.
- **Voetballen op de club:** Voetballen op S.V. Hoogersmilde zonder lidmaatschap is gedoogd. De oudere jeugd gaat hier soms naartoe om te voetballen.
- **Wensen?:** Draaitoestellen, kabelbaan en een freerunparcours

Locatie 1: Schoolplein CBS De Vaart

Het schoolplein van CBS de Vaart wordt tijdens en na schooltijd goed gebruikt door de kinderen in Hoogersmilde. Het is wel jammer dat er niet zo veel toestellen staan op het schoolplein. Van alle speelplekken willen de kinderen het liefst dat er op het schoolplein nieuwe speeltoestellen komen.

Locatie 2: Speelplek Kylstraat

Vervolgens zijn we naar de blokspeelplek aan de Kylstraat gelopen. Dit is best een rustige, leuke speelplek, maar verder niet zo bijzonder. Het duikelrek is het meest populair onder de meiden. De jongens vinden het klimtoestel het leukst. “Misschien moeten we hier nog voetbalgoals neerzetten”, werd door Lucas aangegeven. Een nadeel van deze speelplek is dat er weinig schaduw is, waardoor het erg warm kan worden in de zomer.

Locatie 3: Kerstbomenbos

Naast de formele speelplekken is er een leuke plek waar de kinderen soms hutten bouwen en andere spelletjes doen: Het bos met de kerstbomen. Lucas en Michiel spelen hier vaak verstoppertje. De man die kerstbomen beheert vindt het geen probleem als kinderen hier rondlopen.

Vervolgens lopen we door naar het echte bos, waar de kinderen een hut hebben gebouwd. Het is jammer dat andere kinderen de hutten altijd slopen. De kinderen zouden het leuk vinden als andere speelplekken ook zo avontuurlijk zouden zijn, zodat ze daar ook soortgelijke spelletjes kunnen spelen.

Locatie 4: Speelplek Leeghwaterstraat

Daarna zijn we langs de buurtspeelplek aan de Leeghwaterstraat gegaan. De meeste kinderen vinden deze speelplek een stuk leuker dan die aan de Kylstraat. Het is daarnaast leuk dat er een hobbel is in het gras waar je vanaf kunt rennen.

Het leukste toestel om hier toe te voegen is een draaitoestel waar je met z'n allen op kunt zitten.

Ook deze speelplek is leuk, maar het is niet een plek om echt urenlang te spelen. De toestellen op de speelplekken een beetje vies/oud. Dit maakt het wel minder aantrekkelijk om hier te spelen.

Locatie 5: Sportkooi Drostenstraat

Ten slotte gingen we langs de voetbal- en basketbalkooi naast de school. De kooi wordt veel gebruikt (ook tijdens schoolpauzes). Af en toe is er niet voor iedereen plek om te voetballen.

De oudere kinderen komen hier soms ook nog om te voetballen, maar soms fietst de jeugd naar Beilen.

Lucas vindt het jammer dat er geen kunstgras ligt in de kooi. Als dit er wel zou liggen, zou de plek nog beter gebruikt worden.

B3.1.2 Verslag kinderwandeling Zuiderenk

School IKC Zuiderenk, Wijster
Deelnemers Speelplan: Willem de Bruijne
 School: Michelle (8), Finn (9), Nora (10) en Lian (11)

Samen met de leerlingenraad van basisschool Zuiderenk heeft bureau Speelplan een rondje gewandeld langs de speelplekken in Wijster. De kinderen hebben ons veel verteld en laten zien hoe en waar zij in de buurt spelen. De input vanuit de basisschoolleerlingen wordt gebruikt voor het nieuwe beleids- en uitvoeringsplan.

Belangrijkste bevindingen:

- **Schoolplein:** Ook in Wijster is het schoolplein de leukste plek om te spelen, bewegen en ontmoeten. Daarnaast zijn er veel natuurlijke speelaanleidingen, wat het spelen voor de kinderen leuker maakt.
- **Natuurlijk spelen:** Buiten het schoolplein zijn er weinig plekken om lekker in te kunnen ravotten en te ontdekken. De kinderen van IKC Zuiderenk zouden het leuk vinden als er meer bosjes zijn om in te kunnen spelen.
- **Goed spelen op straat:** De meeste straten zijn autoluw, waardoor er veilig op straat gespeeld kan worden. Er wordt vaak op straat gevoetbald.
- **Niet iedereen heeft een speelplek in de buurt:** Een deel van de kinderen woont in een gehucht of buurtschap in de buurt van Wijster. Zij moeten vaak ver fietsen voor een speelplek, omdat in hun eigen buurtje niet zo veel te beleven is.
- **Genoeg voetbalmogelijkheden:** Er zijn veel mogelijkheden om te voetballen in Wijster. Andere sportvormen zouden ervoor zorgen dat meer kinderen buiten willen sporten.
- **Hondenpoep:** Op een aantal van de speelplekken ligt soms hondenpoep. Hierdoor moeten de kinderen altijd goed uitkijken tijdens het spelen.
- **Wensen?:** Een stepbaan, draaimolen en meer basketbalmogelijkheden.

Locatie 1: Schoolplein Zuiderenk

Na de ontmoeting met de wethouder zijn we over het schoolplein gelopen. Het is een groot schoolplein met genoeg mogelijkheden om te spelen en te sporten. Het schoolplein wordt daarom ook goed gebruikt. Na schooltijd is dit een belangrijke speel- en ontmoetingsplek. De kinderen blijven vaak hangen en gaan in het stenen huisje spelen.

Zowel het grasvoetbalveld als de kooi worden het hele jaar door gebruikt. De netten van de voetbalgoals op het grasveld zijn wel verouderd en het gras is niet kort genoeg.

Locatie 2: Speelplek de Goorns

Vervolgens zijn we naar de buurtspeelplek aan de Goorns gewandeld. Dit is ook een leuke speelplek waar altijd wel gespeeld wordt. Het is goed dat deze speelplek er ook is, want anders zou het te druk worden op het schoolplein. Ook op deze speelplek kun je voetballen; in dit geval een trapveldje met minigoals. De kinderen gaven aan dat er wel erg veel voetbalmogelijkheden zijn in Wijster. Misschien zou het ook leuk zijn om hier een andere sport toe te voegen, bijvoorbeeld basketbal of een kleine stepbaan.

De kabelbaan is het leukste speeltoestel, maar de nestschommel is ook in trek. Verder zijn de natuurlijke keien leuk om overheen te springen. Daarnaast is het fijn dat er picknicktafels bij de speelplek zijn, zodat oudere mensen hier ook rustig kunnen zitten. Finn vond het feit dat zijn grootouders erbij konden zitten eigenlijk nog belangrijker dan de speeltoestellen zelf!

Locatie 3: Speelplek Dwarsakkers

Ten slotte lopen we door naar de blok- speelplek aan de Dwarsakkers. Deze speelplek ligt naast een begraafplaats. Het is al een aantal keer voorgekomen dat een bal over de heg is gegaan, waardoor kinderen de begraafplaats op moesten. Dit is dus niet de ideale plek om met een bal te spelen.

Het is leuk dat je op deze speelplek kan klimmen en hangen. Dat is op de andere speelplekken niet echt het geval. Verder is de speelplek niet bijzonder. De ligfiets is maar een beetje een raar toestel. Deze wordt ook nooit gebruikt. De leerlingen spelen dan toch liever op het schoolplein.

Terwijl we op deze speelplek zijn, begon het wel erg hard te waaien en sneeuwen. Snel weer naar terug naar school!

B3.1.3 Verslag kinderwandeling Mr. Harm Smeenge

School

IKC Harm Smeenge, Beilen

Deelnemers

Speelplan: Willem de Bruijne

School: Chris (9), Enzo (10), Harmjan (8), Joelle (11), Robine (9), Thomas (6) en directeur Cassandra Zwiers.

Bureau Speelplan heeft samen met de leerlingenraad van de Harm Smeengeschool een rondje gewandeld langs de speelplekken ten oosten van de school. De kinderen hebben ons veel verteld en laten zien hoe en waar zij in de buurt spelen. De input vanuit de basisschoolleerlingen wordt verwerkt in het nieuwe beleids- en uitvoeringsplan.

Belangrijkste bevindingen:

- **Ruimtelijke verdeling:** De buurt ten oosten van IKC Harm Smeenge heeft iets minder speelplekken vergeleken de rest van Beilen. De kinderen moeten soms wat verder lopen, maar zijn niet anders gewend.
- **Fijn schoolplein:** Het schoolplein biedt genoeg speel- en sportmogelijkheden. Daarnaast zijn er verschillende natuurlijke speelaanleidingen die zorgen voor een gevarieerd aanbod. Volgens de oudere leerlingen kan het aanbod wel wat uitdagender. Een kabelbaan zou volgens een aantal dé oplossing zijn.
- **Spelen op straat:** In een aantal buurten (van geheel Beilen, maar ook Beilen-Oost) is de verkeersveiligheid een stuk minder veilig. De kinderen gaven aan dat ze niet overal even goed op straat kunnen spelen. Vaak mogen ze in bepaalde straten echt niet spelen.
- **Spelen in het groen:** Er zijn weinig speelplekken in Beilen-Oost waar je ook goed in het groen kan spelen. De kinderen gaven aan dat er meer speelplekken met bosjes moeten komen, waar je je ook goed in kan verstoppen.
- **Inclusiviteit:** De kinderen vinden het heel belangrijk dat de speelplekken toegankelijk zijn voor ouderen en kinderen met een beperking. Gelukkig is er al inclusief toestelaanbod, maar helaas zijn de toestellen niet altijd even goed te bereiken door gebrek aan paden.
- **Wensen:** De kinderen uit Beilen-Oost zijn op zoek naar meer uitdaging. Het liefst in de vorm van een kabelbaan of klimmuur. Een klein deel wil meer skate- of stepmogelijkheden. Aangezien niet iedereen even goed kan skaten, moet deze ook voor beginners zijn.

Locatie 1: Schoolplein Harm Smeenge

De leerlingenraad is erg blij met het schoolplein van de Harm Smeengeschool. Het schoolplein biedt veel speel- en sportmogelijkheden. Het grootste deel is verhard waarop vrij spel bedacht wordt. Met ondersteuning vanuit de gemeente is laatst een nieuw natuurlijk hoekje aangelegd. Hier gaan nog wilgen groeien.

Er is wel een klein gevaar op dit schoolplein. Bij de overgang van de houtsnippers naar de betontegels is een hoogteverschil. Hierdoor zijn een aantal kinderen al gevallen. Enzo gaf aan dat er nog wel een tweede glijbaan bij zou mogen komen, omdat deze zo populair is. Verder is het schoolplein top!

Locatie 2: Speelplek Molenakkers

Vervolgens liepen we naar de buurtspeelplek aan de Molenakkers. Hier viel ons op dat er best wel een grote afstand is tussen de speelplekken. De kinderen die in de buurt wonen maakt dit niet zo heel veel uit, maar het zou natuurlijk wel fijn zijn als alles wat dichter op elkaar zou zijn.

Over de speelplek zelf is iedereen positief, maar voor de oudere is een deel van het aanbod niet meer spannend. Het klimtoestel, de nestschommel en de tafeltennistafel is wel voor iedereen nog leuk.

Locatie 3: Speelplek De Ronge

De buurtspeelplek aan de Ronge is een bekende plek onder de kinderen. Deze speelplek is niet alleen een voorziening voor de jeugd, maar ook voor de ouders. Zo is er een jeu de boulesbaan en zijn er veel zitgelegenheden. De jeu de boulesbaan kan ook gebruikt worden als voetbalstrookje, gaf Harmjan nog aan.

Het draaitoestel op de foto links is een erg leuk toestel. Dit zou op veel meer speelplekken moeten staan. Verder werd aangegeven dat de kinderen een klimmuur willen.

We waren op de terugweg nog op zoek naar de speelplek aan de Woert. Hoewel dit een mooie speelplek is konden we deze niet meteen vinden. Jammer dat deze zo uit het zicht ligt!

B3.1.4 Verslag kinderwandeling de Schutkampen

School

CKC de Schutkampen, Smilde

Deelnemers

Speelplan: Willem de Bruijne en Ferdi Tillema

School: Emily (7), Bram (7), Thijs (7), Tycho (7), Fenn (7), Taylor (7), Alesia (7), Noa (7), Lara (7) en Keano (8)

Samen met groep 4 van kidscentrum de Schutkampen heeft bureau Speelplan een rondje gewandeld langs de zuidelijke speelplekken in Smilde. De kinderen hebben ons veel verteld en laten zien hoe en waar zij in de buurt spelen. De input vanuit de basisschoolleerlingen wordt gebruikt voor het nieuwe beleids- en uitvoeringsplan.

Belangrijkste bevindingen:

- **Goed speelaanbod:** Groep 4 van de Schutkampen is tevreden met huidige speelaanbod. Voor deze leeftijd is genoeg te beleven. Speelplek 'de kleine molen' is de leukste speelplek van Smilde. Hier staat een leuke glijbaan en inclusieve schommels.
- **Speelplek altijd in de buurt:** Alle kinderen gaven aan dat ze niet (te) ver hoeven te lopen naar een speelplek.
- **Schoolplein:** Het schoolplein van de Schutkampen wordt gewaardeerd. Wel kan het toestelaanbod verbreed worden. Door een groot deel van de kinderen wordt het schoolplein als leukere plek aangegeven dan de naastliggende buurtspeelplek.
- **Natuurlijk spelen:** Hoewel de buurtspeelplek aan de Pr. Clausstraat wel wat natuurlijke elementen heeft, is er een wens voor meer natuurlijk spelen. Bij aankomst werd er direct met de takken gespeeld. Speelmogelijkheden of een parcours in het bos zou top zijn.
- **Verweerde speelplekken geen probleem:** Een aantal van de speelplekken zijn wat verouderd/verweerd, maar voor de kinderen maakt dit niet uit.
- **Inclusiviteit:** De kinderen vinden het belangrijk dat er genoeg mogelijkheden zijn voor mensen met een fysieke beperking. De kinderen van groep 4 kennen iemand uit groep 8 die in een rolstoel zit. Die zien ze eigenlijk nooit spelen.
- **Wensen?:** Klimmen, kabelbaan en glijbaan. Op gebied van sporten graag een tafeltennistafel op schoolplein, een grotere voetbalkooi of een plek waar je hockey kunt spelen.

Locatie 1: Schoolplein de Schutkampen

We begonnen de wandeling op het schoolplein van de Schutkampen. Het deel voor groep 4 ligt aan de voorkant. Het voetbalveld aan de achterzijde wordt alleen door de hogere klassen gebruikt. Het leukste toestel op het plein is het klimtoestel. Verder kun je leuk voetballen en skeeleren en steppen op het schoolplein. De school heeft op vrijdag wieltjes dag. Twee kinderen gingen zelfs mee met skates.

Kabelbanen zijn populair. Men zou deze het liefst op het schoolplein zien komen, hoewel deze ook al bij de aanliggende buurtspeelplek te vinden is. Daarnaast zou een tafeltennistafel heel leuk zijn om balspellen mee te doen.

Locatie 2: Speelplek Prins Clausstraat

Snel naar de speelplek aan de Prins Clausstraat. Deze ruime buurtspeelplek wordt evenals het schoolplein erg goed gebruikt.

De kabelbaan is het leukste toestel, gevolgd door de nestschommel. De voetbalkooi is leuk, maar het zou leuker zijn als deze wat grotere goals zou hebben. Daarnaast kan bij het grasvoetbalveld de bal soms in de bosjes komen.

Een deel van de kinderen hadden een hut gebouwd, maar deze is gesloopt tijdens de snoeiwerken. Dat is natuurlijk erg jammer, maar nu is het wel weer leuk om in de takken te liggen of met de takken te lopen. Hopelijk blijven deze langer liggen.

De Prins Clausstraat is en blijft een gevaarlijke straat. Een deel van de kinderen mag daarom ook niet alleen oversteken en blijft om deze reden vaker in zijn/haar eigen buurt.

Locatie 3: 2^e Speelplek Prins Clausstraat

Aan de Prins Clausstraat is nog een tweede speelplek. Deze is beduidend minder spannend dan de vorige en voor groep 4 niet meer zo interessant. "Dit is meer voor de kleine kinderen die hiernaast wonen", werd aangegeven. De betonnen stapstenen zijn overigens wel leuk om overheen te springen.

De kinderen zouden het misschien wel leuker vinden als de toestellen van deze plek naar de buurtspeelplek verder op de straat zou gaan, al is hier misschien niet meer zoveel ruimte voor. Bij deze speelplek kun je ook goed picknicken op het gras.

Locatie 4: Het bos bij de begraafplaats (richting VV Smilde)

Naast de formele speelplekken wordt ook in het bos gespeeld, maar meestal mag men niet alleen het bos in. In het bos worden hutten gebouwd en verstoppertje gespeeld. Helaas is de oude hut kapot gemaakt. Het zou leuk zijn als er in het bos meer speel- en bouw mogelijkheden zijn, zodat je meer in de natuur bezig bent. Aangezien de hutten toch wat verder waren dan vooraf gedacht, zijn we op den duur weer omgekeerd.

Locatie 5: 3^e Speelplek Prins Clausstraat

Ten slotte zijn we naar de laatste speelplek aan de Prins Clausstraat gelopen. Slechts een klein deel van de kinderen speelt wel eens op deze speelplek. Dat is voornamelijk bij vriendjes/vriendinnen die hier in de straat wonen.

De speeltoestellen zijn naar onze mening een beetje verouderd. De kinderen vinden dit zelf echter geen probleem. Zoals op de foto te zien, wordt het klimtoestel ook via de glijbaan beklommen. Dit is natuurlijk niet de bedoeling, maar op deze manier is het wel een stuk spannender. De schommels blijven altijd een populair toestel. Wel jammer dat er modder ligt.

B3.2.1 Verslag jongerenoverleg Smilde

Locatie Jongerencentrum 't Roet, Smilde

Deelnemers

Speelplan: Ferdi Tillema en Willem de Bruijne

Gemeente Midden-Drenthe: Welmoed Riemersma (jongerenwerker)

In de plaatselijke jeugdsoos heeft bureau Speelplan overlegd met de jeugd en met jongerenwerker Welmoed. De jongeren hebben hun mening gegeven over de huidige situatie op gebied van spelen, bewegen en ontmoeten in Smilde en omgeving. Deze input wordt gebruikt voor het nieuwe beleids- en uitvoeringsplan. Een deel van de input komt vanuit Welmoed, aangezien zij in de avond meer jeugd heeft kunnen treffen.

Belangrijkste bevindingen:

- **Populaire locaties:** Het veld op VV Smilde, het kunstgras bij speeltuin 'de oude molen' en de schoolpleinen zijn de populairste sport- en ontmoetingsplekken.
- **Voetbal staat centraal:** Voetbal is veruit de populairste sport onder de jongeren van Smilde. Hierdoor is het van belang om genoeg voetbalvelden te hebben, en dat de kwaliteit van de velden ook goed is.
- **Beweegaanbod voor de meiden:** De meiden gaven aan dat het toevoegen van meer volleybal-, bootcamp- en turnmogelijkheden het buitensporten zou stimuleren.
- **Fitnessapparatuur:** Het merendeel van de jeugd zou het fijn vinden als er meer mogelijkheden komen om buiten te fitnessen. Dit kan zowel langs een route als op een centrale plek.
- **Jongerenontmoetingsplek:** Het creëren van een ontmoetingsplek met oplaadpunten voor telefoon en Wi-Fi zou tof zijn.
- **Activiteitenaanbod:** Er is een ruim activiteitenaanbod voor de jeugd, zoals een survivalrun in Hijkersmilde en de sportontdekkingsdag. Helaas kon dit vanwege corona vaak niet doorgaan.
- **Multifunctioneel gebruik sportplekken:** Op een aantal sportlocaties zouden meer sportvormen toegevoegd kunnen worden. Hierdoor worden de locaties multifunctioneler en wordt er door meer jeugd gebruik van gemaakt.
- **Smilde en omgeving:** In Smilde zelf is voor de jeugd niet heel veel te doen. Er is bijvoorbeeld geen horecagelegenheid. Meestal wordt bier gekocht in de supermarkt en gaat men op straat of bij iemand thuis hangen. De oudere jeugd (16+) trekt om deze reden vaker naar de omliggende gebieden, zoals Assen.
- **Verschillen tussen kerngebieden:** In alle 'Smildes' zijn de wensen van de jeugd hetzelfde, namelijk een sterk traditioneel sportaanbod (met name voetbal). In Beilen en Westerbork zijn de wensen van de jeugd meer stads. Hier is men meer gericht op fitness en skaten.
- **Klasgenoten moeilijk te stimuleren:** Een groep die moeilijk te stimuleren en te bereiken is, zijn de jongeren die helemaal niet buiten (willen) sporten. Alleen een beweegvriendelijke leefomgeving zal deze groep niet overhalen. Hier is nog een externe vorm van motivatie voor nodig, mogelijk georganiseerd via scholen en/of jeugdwerk. Digitale vormen van sport, zoals interactieve voetbalplekken zou een optie kunnen zijn.
- **Honden losloopplaats:** De jeugd vond het ook belangrijk dat er genoeg mogelijkheden zijn voor de honden te kunnen rennen.

B3.2.2 Verslag jongerenoverleg Beilen

Locatie

Jongerencentrum Chill-in, Beilen

Deelnemers

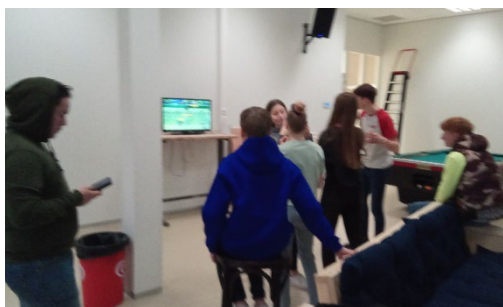
Speelplan: Ferdi Tillema en Willem de Bruijne

Gemeente Midden-Drenthe: Kirsten van Trigt (jongerenwerker)

In de plaatselijke jeugdsoos heeft bureau Speelplan overlegd met de jeugd en met jongerenwerker Kirsten. De jongeren hebben hun mening gegeven over de huidige situatie op gebied van spelen, bewegen en ontmoeten in Beilen. Deze input wordt gebruikt voor het nieuwe beleids- en uitvoeringsplan.

Belangrijkste bevindingen:

- **De jeugd is best tevreden:** Uit de gesprekken bleek dat de jeugd best wel wat mogelijkheden heeft om te bewegen en daardoor redelijk tevreden is.
- **Skatebaan:** De skatebaan was een populaire plek, maar deze is nu zo verouderd dat deze niet meer veilig is. Een nieuwe skateplek voor jong en oud zou een goede toevoeging zijn. Er zijn namelijk nog steeds best veel skaters. Meestal gaat men nu skaten voor het gemeentegebouw.
- **Fitnessapparatuur:** Het merendeel van de jeugd zegt meer in beweging te komen als er kwalitatief goede mogelijkheden komen om buiten te fitnessen. Het liefst langs een groene route, en niet te ver weg.
- **Overige sportmogelijkheden:** Een panna- of kunstgras voetbalkooi, tafeltennis of een klimparcours. Het liefst bij een centrale voorziening, zoals de sportplek aan de randweg.
- **Sportaanbod voor meiden:** (Beach)handbal, urban dance grounds (tiktok plek!) zouden goed werken voor de meiden. Dit zou niet alleen als sportvoorziening fungeren, maar juist ook als ontmoetingsplek.
- **Ontmoetingsplek met overdekking:** De jeugd is op zoek naar een fijne, ruim overkapte ontmoetingsplek waar men elkaar ook in de wintertijden kan ontmoeten.
- **Jongerenontmoetingsplek Chill-in belangrijke schakel:** Hoewel het een nieuwe locatie is, komen steeds meer op het jongerencentrum af. Het systeem van een fijne, toegankelijke jongerenplek werkt volgens iedereen goed. Het zou geweldig zijn als voor de jeugdsoos en middelbare school een nieuwe sportmogelijkheid komt, zoals een pannakooi.
- **Jongeren meer eigenaarschap geven:** Jongerenwerker Kirsten gaf aan dat jongeren een beter gevoel van belang kunnen krijgen door meer in te zetten op eigenaarschap. Hiervoor kan een speciaal kernteam opgericht worden (politie, ambtenaar, gebruikers).
- **Jongeren betrekken:** De jeugd en de jongerenwerkers willen ook betrokken worden bij uiteindelijke keuzes, ontwerp en uitvoering voor nieuwe sport- of beweegvoorzieningen.
- **Corona en thuissituatie:** In de coronaperiode heeft veel jeugd thuisgezeten. Het jongerencentrum heeft hierbij bepaalde periodes een uitkomst kunnen bieden.

B3.3 Enquête speeltuin vrijwilligers en het Speeltuinoverleg

In januari 2022 is een enquête gehouden onder de vrijwilligers die aangesloten zijn bij het Speeltuinoverleg. Deze enquête is ingevuld door 41 vrijwilligers en ging in op de kansen en knelpunten in Midden-Drenthe, maar ook over de rol van de vrijwilligers in de buurt.

De 41 respondenten vertegenwoordigen meestal één of meerdere speelplekken. Dit betekent dat de reacties betrekking hebben op een selectie van de speelplekken in Midden-Drenthe. De onderstaande bevindingen geven wel een goed beeld van alle speelplekken in Midden-Drenthe. Net als bij de overige participatietrajecten worden reacties over individuele speelplekken meegenomen in het uitvoeringsplan.

Bevindingen

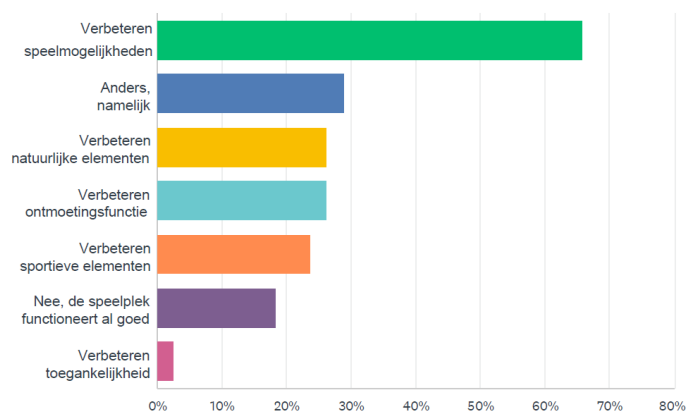
De vrijwilligers

- De meeste speeltuin vrijwilligers (65%) zijn langer dan 5 jaar actief als vrijwilliger en zijn meestal actief binnen een buurtvereniging of met één of meerdere buurtbewoners.
- De taken van de vrijwilligers bestaan voornamelijk uit het inspecteren van de speelplek, het opruimen van zwerfvuil, het schoonmaken van toestellen en het snoeien (en maaien) van gras/groen.
- De vrijwilligers krijgen een jaarlijkse vergoeding die voornamelijk gebruikt wordt voor de aanschaf van schoonmaakmiddelen en verf. Daarnaast worden het budget vaak gebruikt voor het organiseren van activiteiten op de speelvoorziening.

De speelplek

- De speelplekken die beheerd worden door de vrijwilligers worden in ieder geval meerdere keren per week bezocht, waarvan 55% elke dag.
- De speelplekken worden voornamelijk bezocht door kinderen tot 9 jaar (95%) en kinderen tussen 10-14 jaar (55%). Kinderen ouder dan 15 jaar zijn minder vaak op de speelplekken te vinden (13%).
- De speelplekken zijn voornamelijk aantrekkelijk vanwege een goede ligging, goede zichtbaarheid, schone omgeving en de goede speelmogelijkheden. 65% van de speelplekken heeft natuurlijke elementen met speelwaarde, zoals bosjes, bomen of een heuvel.
- 71% van de speelplekken zijn aangegeven als goed toegankelijk met een rolstoel of rollator.
- De voornaamste wensen op de speelplekken zijn het verbeteren van de speelmogelijkheden (Figuur B1). De optie anders, namelijk bevat: meer uitdaging (ook voor hogere leeftijden) en meer aandacht voor sociale- en verkeersveiligheid.

Heeft u toekomstige wensen voor het verbeteren van uw speelplek? Meerdere antwoorden mogelijk

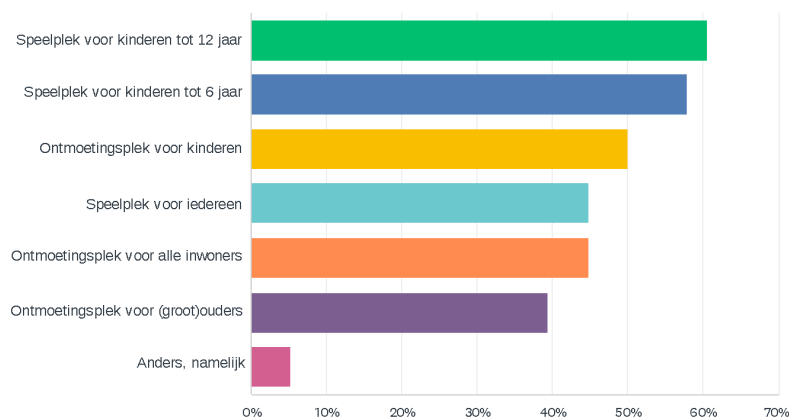

Figuur B1: Toekomstige wensen voor het verbeteren van de speelplekken

De buurt

- Vaak (60%) is slechts een (klein) deel van de buurt betrokken met de speelplek. De aanwezigheid zorgt wel voor sociale binding.
- De speelplekken hebben in 45% van de gevallen een ontmoetingsfunctie voor de buurt (figuur B2).
- In 40% van de gevallen hebben alle inwoners inspraak bij verbeteringen aan de speelplek in de buurt. In 5% van de gevallen hebben alleen kinderen inspraak. Daarnaast wordt ook aangegeven dat in de praktijk de goedkeuring pas achteraf plaatsvindt.
- Het gedrag van de (buurt)bewoners op de speelplekken is over het algemeen goed (71%). In een 24% gevallen ligt er soms hondenpoep of zwerfvuil. In de overige gevallen (5%) ligt er geregeld hondenpoep en zwerfvuil.

Wat is de functie van uw speelplek voor de buurt? Meerdere antwoorden mogelijk

Figuur B2: Functie van de speelplek in de buurt

De gemeente

- De speeltuinvrijwilligers zijn positief over de bereikbaarheid en de werkzaamheden van de gemeente. Een aantal vrijwilligers zou wel meer willen horen over de uitvoering en de bijbehorende planning.
- Wensen ten aanzien van de werkwijze:
 - Sneller actie op verzoeken tot reparatie, terugkoppeling op problemen, communicatie over groot onderhoud
 - Bij vragen duidelijker communiceren wanneer iets uitgevoerd gaat worden of tot wanneer het uitgesteld is.
 - Korte lijntjes en snellere actie op verzoeken tot reparatie/vernieuwen van toestellen.
 - Een vast contactpersoon

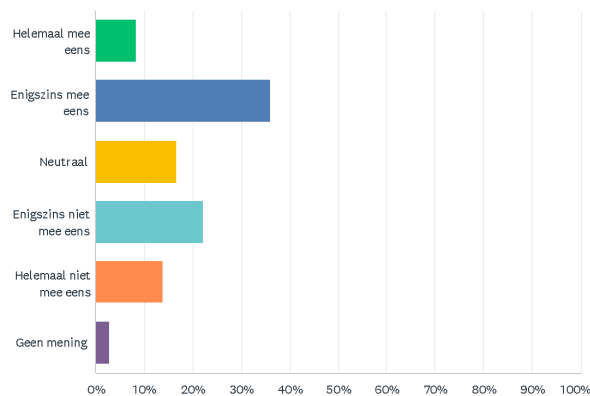
Speeltuinoeverleg

- De speeltuinvrijwilligers zijn blij met het Speeltuinoeverleg. "Gewoon zo doorgaan", wordt meermaals aangegeven.
- Speeltuinoeverleg wordt voornamelijk gezien als een belangenhartiger, gesprekspartner bij problemen en als spreker over algemene zaken. Speeltuinoeverleg heeft een duidelijke en snelle communicatie.
- Wensen:
 - Terugkoppeling bij klachten.
 - De bankkosten uit handen nemen, zodat er meer geld overblijft voor de doelgroep.

Ambities

- Uitdaging: De meeste vrijwilligers zijn het (enigszins) eens met het feit dat de centrale speelplekken meer uitdaging moeten bieden, ook als dit ten koste gaat van het toestaan aanbod voor de jongere kinderen (figuur B3).
- Natuurlijk spelen: Het ontwikkelen van meer natuurlijke speelplekken is een aanvulling op het huidige speelaanbod (72%). 28% gaf aan dat er al genoeg groen is in de omgeving waar kinderen kunnen spelen.
- Inclusiviteit: Volgens de helft van de vrijwilliger moeten alle speelplekken toegankelijk zijn, gevolgd door één plek in het dorp en 2 of 3 in de grotere kernen (17%).
- De functie van de speelplekken moet voornamelijk verbreed worden voor bewegen voor alle leeftijden (44%), ontmoetingsplek voor jongeren (39%) en ouderen (19%).
- Het grootste deel van de respondenten (44%) gaf aan dat aanbod van de schoolpleinen niet versterkt mag worden als dit ten koste gaat van buurtspeelplekken, terwijl 25% juist wel vindt dat het aanbod op de schoolpleinen versterkt moet worden.

Stelling: De centrale speelplekken moeten meer uitdaging bieden voor oudere kinderen, ook als dit ten koste gaat van (een deel van) het toestaan aanbod voor de jongere kinderen.

Figuur B3: Uitdaging van speelplekken

Overig opmerkingen

- Graag meer uitdaging waarbij kinderen zelf creatief moeten zijn.
- Het speelaanbod moet versterkt worden op schoolpleinen, maar niet ten koste van de buurtspeelplekken.
- Aparte speelplaatsen voor jongere en oudere jeugd.
- Graag een oplossing voor de gloeiend hete glijbanen.
- Meer zitplekken voor volwassenen en ouderen.